

Vauva.fi ”Suomen alhainen syn- tyvyys -miesnäkökulmaa kaiva- taan!”

Miesten näkemyksiä synnytyyteen vaikuttavista teki-
jöstä

Karoliina Koski
Janika Ranta

OPINNÄYTETYÖ
Maaliskuu 2020
Sairaanhoitajakoulutus

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Sairaanhoitajakoulutus

RANTA JANIKA & KOSKI KAROLIINA

Vauva.fi "Suomen alhainen syntyvyys -miesnäkökulmaa kaivataan!"

Miesten näkemyksiä syntyvyyteen vaikuttavista tekijöistä

Opinnäytetyö 60 sivua, joista liitteitä 14 sivua
Maaliskuu 2020

Tämän opinnäytetyön tehtävänä oli saada selville, millaiset tekijät vaikuttavat miesten näkökulmasta Suomen alenevaan syntyvyyteen. Tarkoituksena oli selvittää miesten näkemyksiä aiheesta aineistona toimivaa keskustelua analysoiden. Tavoitteena oli saada tietoa syntyvyyteen vaikuttavista tekijöistä miesten näkökulmasta. Opinnäytetyö toteutettiin yhteistyössä Tampereen ammattikorkeakoulun (TAMK) Viisaat Valinnat (Viva) -hankkeen kanssa. Työ analysoitiin laadullisin menetelmin, aineistolähtöistä sisällönanalyysia käyttäen. Aineistona oli Vauva.fi-verkkokeskustelu "Suomen alhainen syntyvyys – miesnäkökulmaa kaivataan!"

Tulosten mukaan miesten näkemykset Suomen alenevaan syntyvyyteen vaikuttavista tekijöistä jakautuivat laajasti 13 eri pääaiheeseen. Pääaiheita olivat valittu lapsettomuus, ennakkoluulot ja velvollisuudet, arvot, kumppanin puute, naisten valta, elämänlaatu, työ, talous, ero, muutoksen pelko, yksilön huoli, maailma sekä yhteiskunta. Opinnäytetyö antoi viitteitä, että muuttuva maailma ja yhteiskunnalliset tekijät vaikuttavat epäsuorasti sekä suorasti lastenhankintaan ja näin Suomen syntyvyyteen.

Opinnäytetyön aineistosta esiin nousseet tulokset vahvistavat aikaisempien tutkimusten tuloksia siitä, että Suomen syntyvyyden laskuun ei ole yhtä tiettyä syytä. Syntyvyyteen vaikuttavat monet eri miesten elämään vaikuttavat tekijät. Keskustelu syntyvyydestä ja lastenhankinnasta painottuu usein naisten kokemuksiin ja näkemyksiin, unohtaen miesten omat mielipiteet aiheeseen liittyen.

Jatkotutkimuksena samaa aihetta voitaisiin vielä tutkia luotettavammalla aineistonkeruumenetelmällä, sillä tässä työssä ei voitu olla täysin varmoja kommentoineiden sukupuolesta. Lisäksi aiheellista olisi tutkia miesten käsityksiä siitä, mitä he ajattelevat raskauden tuomista muutoksista naisessa, lisääntymisterveydestä ja valitun lapsettomuuden yhteydestä maapallon tilanteeseen.

Asiasanat: Syntyvyys, lapsettomuus, valittu lapsettomuus, tahaton lapsettomuus, miesnäkökulma

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Sciences
Degree Programme in Nursing and Health Care

RANTA JANIKA & KOSKI KAROLIINA

Vauva.fi” The Low Birth rate of Finland – A Male Perspective Is Needed”
Men’s Perceptions of the Factors Affecting Birth rate

Bachelor's thesis 60 pages, appendices 14 pages
March 2020

The purpose of this study was to find out men’s view on declining birth rate of Finland. The aim of the study was to gain more information and to express the men’s perspective on the declining birth rate of Finland. The research question was “What factors affect Finland’s declining birth rate from a male perspective?”.

The thesis was produced in cooperation with the Viva -project of Tampere University of Applied Sciences. The study was conducted using a qualitative research method. Vauva.fi-discussion” The Low Birth rate of Finland – A Male Perspective Is Needed” was used as a material of this study. The analysis was based on material-based content analysis. The relevant material consisted of 400 different comments, resulting in a total of 677 simplified expressions. At the beginning there were 1907 comments in the discussion.

According to the results, men's views on factors affecting Finland's declining birth rate were divided into 13 main topics. The main topics were chosen childlessness, prejudices and responsibilities, values, lack of partner, power of women, quality of life, work, economy, divorce, fear of change, individual concern, world and society. The thesis gave indications that the changing world and societal factors indirectly and directly affect the birth rate of Finland.

The results of this study and previous studies confirm that there is no single reason for the decreased level of birth in Finland. Many different factors influence the desire to have a child. When discussing birth and childbearing, the discussion often focuses on the experiences and views of women, although men have their own opinions too.

Further research on the same topic could be done by a more reliable method. The topic of further research could also be, for example men’s perceptions of reproductive health or their knowledge about changes in a woman during the pregnancy. It would also be important to research how the current situation of the Earth influences birthrate.

Key words: birth rate, childlessness, chosen childlessness, involuntary childlessness, male perspective

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	TEOREETTISET LÄHTÖKOHDAT	7
2.1	Syntyvyys	7
2.1.1	Taloudellinen vaikutus	8
2.1.2	Vanhemmaksi tuloikään vaikuttavia tekijöitä	9
2.1.3	Parisuhteen vaikutus	10
2.2	Lapsettomuus.....	11
2.2.1	Tahaton lapsettomuus	11
2.2.2	Miehen hedelmättömyys.....	12
2.2.3	Parisuhde ja lapsettomuus	14
2.3	Valittu lapsettomuus.....	15
2.3.1	Valittu lapsettomuus Suomessa	15
2.3.2	Päätös valitusta lapsettomuudesta.....	15
2.3.3	Valittu lapsettomuus miehen näkökulmasta	16
2.4	Miesnäkökulma	16
3	OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS, TAVOITE, TUTKIMUSTEHTÄVÄ..	17
4	MENETELMÄLLISET LÄHTÖKOHDAT	18
4.1	Laadullinen tutkimus	18
4.2	Aineiston keruu	19
4.3	Aineiston rajaus.....	19
4.4	Aineistolähtöinen sisällönanalyysi	20
5	TULOKSET	23
5.1	Valittu lapsettomuus.....	23
5.2	Ennakkoluulot & velvollisuudet.....	24
5.3	Arvot.....	25
5.4	Kumppanin puute	25
5.5	Naisten valta	26
5.6	Elämänlaatu	27
5.7	Työ	28
5.8	Talous	28
5.9	Ero	29
5.10	Muutoksen pelko	30
5.11	Yksilön huoli	30
5.12	Maailma.....	31

5.13 Yhteiskunta.....	31
6 POHDINTA	34
6.1 Tulosten tarkastelu.....	34
6.2 Luotettavuus	37
6.3 Eettisyys.....	39
6.4 Johtopäätökset ja jatkotutkimusaiheet	42
LÄHTEET	43
LIITTEET	47
Liite 1. Kirjallisuuskatsauksen tutkimusartikkeleiden yhteenveto	47
Liite 2. Esimerkki aineiston analyysistä.....	56

1 JOHDANTO

Suomen syntyvyys on ollut huolestuttavassa laskussa jo pitkään. Vuosien 2010 ja 2018 välillä syntyneiden määrä on pienentynyt viidenneksen (Väestöliitto 2019). Vaikka syntyvyyden selvä lasku alkoi jo vuonna 2010, on se kiihtynyt entisestään vuoden 2015 jälkeen (Tilastokeskus 2019).

Tämä opinnäytetyö käsittelee alenevaan syntyvyyteen vaikuttavia tekijöitä miesten näkökulmasta ja aineistona on käytetty Vauva.fi-keskustelua ”Suomen alhainen syntyvyys -miesnäkökulmaa kaivataan!”. Työn tarkoituksena oli kartoittaa miesten näkemyksiä Suomen syntyvyyteen vaikuttavista tekijöistä aineistona toimivaa keskustelua analysoiden. Tavoitteena oli lisätä tietoisuutta siitä, mitä miehet ajattelevat laskevan syntyvyyden taustalla olevan.

Työn on tilannut TAMK Viva -hanke, jonka päämääränä on edistää nuorten ja nuorten aikuisten, erityisesti miesten, seksuaali- ja lisääntymisterveyttä. (Viva n.d.) Aineisto sekä menetelmät olivat ennalta määriteltynä ja aihe rajattiin Viva-hankkeen toiveiden mukaiseksi. Otsikko pyrittiin muotoilemaan mahdollisimman hyvin aihetta kuvaavaksi ja siitä tulee ilmi myös käytetty aineisto.

Aikaisemmat tutkimukset ovat keskittyneet lähinnä naisten näkökulmaan tai jättäneet erottelematta mies- ja naisnäkökulman toisistaan. Täten on aiheellista saada miesten ääni kuuluviin ja selvittää, mitkä tekijät heidän mielestään vaikuttaa lastentekoaikaisiin. Vuoden 2015 perhebarometrin mukaan syntyvyyden laskuun vaikuttavia tekijöitä aiempien tutkimusten valossa ovat taloudellinen epävakaus, politiikka sekä muuttuneet ajatukset parisuhteesta ja lastenhankinnasta. Tämän seurauksena on pohdittu, ovatko lapset enää ollenkaan tervetulleita elämään vai lykätäänkö lasten tekoa parempaa elämäntilannetta odottaen. (Miettinen 2015.)

2 TEOREETTISET LÄHTÖKOHDAT

Teoreettisessa viitekehyksessä käsittelemme aiempaa tutkimustietoa syntyvyyteen vaikuttavista tekijöistä. Opinnäytetyömme teoreettisina lähtökohtina käsittelemme syntyvyyttä, lapsettomuutta sekä miesnäkökulmaa. Lapsettomuus on jaoteltu tahattomaan ja valittuun lapsettomuuteen. Käsitteet ovat keskeinen osa tätä tutkimusta ja pyrimme löytämään näiden teoreettisten lähtökohtien välisiä yhteyksiä. Tiedonhakuun on käytetty Tunilib- ja Google Scholar -hakupalvelimia sekä erilaisia terveys- ja sosiaalialan e-aineistoja, kuten Duodecimia, CINAHL:ia ja Social Services Abstracts -tietokantaa.

Syntyvyydestä ja lapsettomuudesta löytyi paljon tutkittua tietoa, mutta miesnäkökulmasta tutkittua tietoa löytyi useista hauista huolimatta niukasti. Hakusanoina käytettiin sekä suomenkielisiä että englanninkielisiä termejä:

involuntary childlessness, voluntary childlessness, childless, birth rate, fertility, infertility, men, men perspective, syntyvyys, hedelmättömyys, tahaton lapsettomuus, valittu lapsettomuus, mies ja miesnäkökulma. Teoreettisessa viitekehyksessä käytetyt tutkimuslähteet löytyvät eriteltynä työn liitteenä olevasta taulukosta. (Liite 1).

2.1 Syntyvyys

Yli sadan vuoden ajan Suomen syntyvyys on ollut laskussa (Berg, Miettinen, Rotkirch & Tammissalo 2017). Tutkimuksilla on pyritty kartoittamaan erilaisia syitä Suomen alenevaan syntyvyyteen. Aiempien tutkimusten pohjalta tiedetään, että syntyvyyden laskuun vaikuttavat muun muassa taloudellinen epävakaus, politiikka sekä muuttuneet ajatukset parisuhteesta ja lastenhankinnasta. (Miettinen 2015.)

Väestöliitto julkaisee vuosittain perheiden ajankohtaisia asioita tutkivan perhebarometriaineiston. Väestöliiton viime vuosien tutkimusten mukaan lastensaantikulttuurissa on tapahtunut voimakkaita muutoksia. (Väestöliitto 2018.) Nuorten lastenhankintaa hidastavat ongelmat sopivan parin löytämisessä sekä halu opiskella ja rakentaa ura ennen lapsia. Usein esiintyy myös pelkoa vapaa-ajan ja elämäntyylin menettämisestä. (Lainiala 2012.) Tarvittavia resursseja lastensaantiin ei koeta olevan ja lapsia halutaan yleisesti aiempaa vähemmän (Väestöliitto 2018).

2.1.1 Taloudellinen vaikutus

Viime vuosina perhepolitiikka on ollut suuresti esillä ihmisten keskusteluissa ja politiikassa. Poliittiset päättäjät ovat olleet huolissaan Suomen nopeasti ikääntyvän kansan ja alenevan syntyvyyden vaikutuksista talouteen. (Berg, Miettinen, Rotkirch & Tammisalo 2017.)

Tutkija Lassi Lainialan (2012) mukaan taloustilanteella on tutkitusti vaikutuksia syntyvyyteen. Maan taloudellisen tilanteen kasvaessa syntyvyys nousee, kun taas heikentyneessä taloustilanteessa syntyvyys alkaa laskemaan. Esimerkiksi Suomen 90-luvun lama vaikutti laskevasti syntyvyyteen Suomessa. Taloudellinen taantuma aiheuttaa epävarmuutta työpaikoista, lisää työttömyyttä sekä kiristää valtion antamaa tukea. Työpaikka ja vakaa taloudellinen tilanne ovat usein ihmisille tärkeitä ehtoja lastenhankintaa suunniteltaessa. Lasten hankkiminen saa ihmiset pohtimaan omaa taloudellista tilannettaan. (Lainiala 2012.)

Valtiolla on erilaisia mahdollisuuksia pyrkiä vaikuttamaan lastenhankintaan. Esimerkiksi hyvät päivähoito- ja koulutusmahdollisuudet, erilaiset rahalliset tuet ja etuudet perheille, kuten lapsilisä ja äitiysraha tukevat vanhempia lasten kasvatuksessa. (Kela n.d; Lainiala 2012.) Sosiaali- ja terveysministeriö (STM) vastaa perheitä koskevasta perhepolitiikasta. STM:n Lapsi- ja perhepolitiikka 9 esitteessä määritellään: ”Suomalaisen perhepolitiikan tavoitteena on luoda lapsille

Syntyvyyden laskuun vaikuttaa merkittävästi vanhemmaksi tuloian myöhentyminen. Vanhemmaksi tullaan yhä iäkkäämpänä, mikä merkitsee keskimääräistä alhaisempaa lapsilukua ja suurempaa lapsettomuuden määrää. Äidiksi tuloikä on ollut nousussa jo 1970-luvulta lähtien ja on jo lähes 29 vuotta. (Berg, Miettinen, Rotkirch & Tammissalo 2017.) Väestöliiton tekemässä tutkimuksessa todennäköisimmin lapsia saivat 25-29-vuotiaat naiset ja 30-34 vuotiaat miehet (Lainiala 2012).

Vanhemmaksi tuloikään vaikuttavia tekijöitä voi olla monenlaisia. Berg ym. (2017) mukaan sosiaaliluokan on katsottu esimerkiksi vaikuttavan lastensaantiin niin aikaistavana, kuin myöhentävänä tekijänä. Ihmiset, jotka omaavat korkeamman koulutuksen sekä kuuluvat korkeampaan sosiaaliluokkaan saavat keskimäärin myöhemmin lapsia. Kun taas vähemmän koulutetut ja matalatasoisimmista sosiaaliluokista tulevat saavat tutkimusten mukaan keskimääräistä aikaisemmin lapsia. Viime vuosikymmenten aikana Suomen koulutustaso on noussut, jolloin myös koulutuksen vaikuttavat erot lastensaantiin ovat vielä lisääntyneet. (Berg, Miettinen, Rotkirch & Tammissalo 2017.)

Asuinalueella sekä työllä voi olla vaikutusta siihen, minkä ikäisenä saa lapsia. Kaupungeissa vanhemmiksi tullaan maaseutua myöhemmin. Koulutuksella on myös vaikutusta tähän, sillä korkeakoulut sijoittuvat pääosin suuriin kaupunkeihin. Ammattivalintana yrittäjä, maanviljelijä tai kätilö saattaa aikaistaa lastensaantia verrattaessa toisiin ammatteihin. Merkittäviä alueellisia eroja syntyvyysessä on havaittu jo pitkään. Suomen korkeimmat syntyvyysluvut ja nuorimmat synnyttäjät ovat olleet Pohjanmaalta. (Berg, Miettinen, Rotkirch & Tammissalo 2017.)

2.1.3 Parisuhteen vaikutus

Lastensaantiin vaikuttaa suuresti parisuhdetyyppi tai puuttuva parisuhde. Oletusten mukaisesti avoliitossa tai avioliitossa samassa talossa asuvilla pariskunnilla on suuremmat mahdollisuudet lastensaantiin, kuin erillään asuvilla pariskunnilla

tai kumppanittomilla ihmisillä. (Lainiala 2012.) Parisuhteen kestolla on todettu yhteys lastensaannin ajoitukseen. Yhteys näiden välillä on heikentynyt, sillä pidemmällä aikavälillä parit ehtivät erota jo ennen lastenhankintaa. Nykyään lastenhankintaa suunnitellaan yhä myöhemmin, yhtenä syynä halu elää yhä pidempää kahdestaan ennen lasten hankkimista. (Berg, Miettinen, Rotkirch & Tammisalo 2017.)

Lastenhankinta on nykypäivänä suuresti puhuttu aihe. Lainialan (2012) mukaan pohdinnan alla on ”pilaako lapsen saaminen parisuhteen?” ja ”vaikuttaako parisuhteen koettu laatu lastenhankintaan?”. Ei ole olemassa yhtä tiettyä vastausta näihin kysymyksiin, sillä parisuhde on jo itsessään todella moniulotteinen käsite. Aiemmissa tutkimuksissa iän, parisuhdetyypin, lapsiluvun, lastenhankinta-ajatus-ten (Spender & Kapitany 2009), tulojen (Andersson 2000), koulutuksen (Basten, Miettinen & Rotkirch 2011) työsuhteen (Berninger, Weiß & Wagner 2011) sekä uskonnollisuuden (Terämä 2010) on nähty vaikuttavan lastenhankintaan. (Lainiala 2012.)

Parisuhteen tyytyväisyyttä kuvaavalla mittarilla katsottuna lasten saaminen pilaa parisuhteen. Mittarin avulla on vaikea todeta, mikä lopulta vaikuttaa heikentävästi parisuhteeseen. Esimerkiksi kaikki mittarit eivät huomioi lapsen tuomia uusia osia ja ulottuvuuksia parisuhteessa. Parisuhteen laatuun vaikuttavat monet tekijät, kuten esimerkiksi molempien puolisoitten tyytyväisyys, vakaus, aiemmat kokemukset ja suhteeseen liittyvät toiminnalliset elementit kuten intiimiys sekä riitely. (Lainiala 2012.)

2.2 Lapsettomuus

2.2.1 Tahaton lapsettomuus

Tahattomalla lapsettomuudella tarkoitetaan sitä, ettei raskaus ole alkanut vuoden kuluessa säännöllisistä yhdynnöistä huolimatta. Vuosittain noin 3000-4000 paria

hakeutuu lapsettomuustutkimuksiin ja –hoitoihin. Tahattomasta lapsettomuudesta ovat kärsineet jossakin elämän vaiheessa jopa 15% pareista, mutta useimmat ovat saaneet lapsen myöhemmin joko hoitojen avulla tai ilman. (Tiitinen 2019.)

Erikoislääkäri Seija Kaukorannan ja ylilääkäri Anne-Maria Suikkarin mukaan neljäsosalla lapsettomuushoitoihin tulevista pareista todetaan miehestä johtuva hedelmättömyys. Miehestä johtuvat tekijät liittyvät yksinään tai yhdessä naisiin liittyvien tekijöiden kanssa jopa puoleen hedelmättömyystapauksista. Nykyisillä hedelmöityshoidoilla miehen on kuitenkin mahdollista saada lapsi omilla sukusoluilla, vaikka kiveksistä löytyisi vain muutama siittiö. (Kaukoranta & Suikkari 2012.)

2.2.2 Miehen hedelmättömyys

Miehen hedelmättömyys voi olla joko synnynnäistä tai tilapäistä (Mehiläinen 2019). Lapsettomuutta voivat aiheuttaa esimerkiksi laskeutumattomat kivekset, kiveslaskimon suonikohjut tai geneettiset syyt (Kaukoranta & Suikkari 2012). Usein miehen hedelmättömyys on vahvemmin yhteydessä seksuaalisiin häiriöihin, kuin naisilla. Monesti miehen hedelmättömyys sekoitetaan esimerkiksi impotenssiin, vaikka hedelmättömyydellä ei ole minkäänlaista vaikutusta fyysiseen suorituskyykyyn. Miehen hedelmättömyyttä leimataan myös enemmän. (Wischmann & Thorn 2013.)

Esimerkiksi tulehdukset, erilaiset lääkeaineet, runsas alkoholin käyttö, stressi tai muut tilapäiset tekijät saattavat vaikuttaa voimakkaastikin siittiön tuotantoon (Mehiläinen 2019). Runsas tupakointi vähentää siittiöiden määrää ja liikkuvuutta. Jatkuva alkoholinkäyttö sekä pitkäaikainen stressi vähentävät siittiöiden tuotantoa. Myös ylipaino voi vaikuttaa negatiivisesti siittiöiden tuotantoon, sillä runsas rasvakudos muodostaa ylimääräistä estrogeenia. (Terveyskylä 2018.) Miehen ikä vaikuttaa raskauden todennäköisyyteen, sillä siemennesteen tilavuus piene-

nee ja siittiöiden liikkuvuus heikkenee iän myötä. Raskauden alkamiseen tarvittava aika pitenee naisen iästä huolimatta miehen ollessa 40-vuotias. (Kaukoranta & Suikkari 2012.)

Siemennesteen siittiöiden määrän laskiessa alle 15milj./l hedelmällisyys alkaa laskea. Lisätutkimuksia tehdään, kun siittiötiheys on 10milj./l. (Mehiläinen 2019.) Tällä hetkellä siemennesteen laatu on heikentynyt verrattaessa vanhempiin ikäluokkiin, joten ennaltaehkäisevään lisääntymisterveyteen olisi hyvä kiinnittää enemmän huomiota (Kaukoranta & Suikkari 2012). Lisää miehestä johtuvia tahattoman lapsettomuuden syitä on lueteltu taulukossa 1.

Taulukko 1. (Kaukoranta & Suikkari 2012)

Miehestä johtuvan tahattoman lapsettomuuden syyt:
-Selittämätön, idiopaattinen Tuntematon syy (noin 30–50 %)
-Synnynnäiset tekijät:
Sertoli sell only -oireyhtymä eli siittiöitä tuottavien solujen puuttuminen
Kivesten puuttuminen
Laskeutumattomat kivekset
Kiveskohjut
Siemenjohtimien synnynnäinen puuttuminen
Geneettiset syyt: kromosomiviat (Klinefelterin oireyhtymä, translokaatiot), Y-kromosomin mikroleetiot, Kallmanin oireyhtymä, geenimutaatiot hypotalamus-aiivolisäke-kivesakselilla, osittainen/lievä androgeeni-insensitivity-oireyhtymä
-Hankitut tekijät:
Kivesvamma
Kiveksen kiertymä
Tulehdusten jälkitilat (kives- tai lisäkivestulehdus)
Tukokset, osittaiset tukokset
Toistuvat urogenitaalialueen infektiot, eturauhas- ja rakkularauhastulehdukset
Ulkoiset tekijät (lääkkeet, solunsalpaajat, säteily, kuumuus)
Systeemisairaudet (maksakirroosi, munuaisten vajaatoiminta)
Kirurgia, joka on vahingoittanut kivesten verenkiertoa
Erektio- ja ejakulaatio-ongelmat
Hankittu hypogonadotrooppinen hypogonadismi ja endokrinologiset tekijät

2.2.3 Parisuhde ja lapsettomuus

Sekä naiset että miehet kokevat tahattoman lapsettomuuden suurena elämän kriisinä, johon liittyy surun, vihan ja kateuden tunteita tai jopa masennusta (Schicka, Rösnerb ym. 2016). Useimmat pystyvät sopeutumaan tuloksettoimiin lapsettomuushoitoihin, mutta osa tarvitsee enemmän tukea (Tervonen 2014). Naisten kokemuksia hedelmättömyydestä on tutkittu enemmän ja miesten halua saada lapsia on arveltu vähäisemmäksi verrattuna heihin. Täten on ajateltu, ettei hedelmättömyys ahdistaisi miehiä yhtä paljon. Eräässä tutkimuksessa kuitenkin 84% miehistä halusi lasta yhtä paljon, kuin kumppaninsakin. (Fisher, Baker, Hammarberg 2010.)

Lapsettomuuden emotionaaliset vaikutukset näyttävät olevan miehillä vähäisempiä. Syyksi on arveltu naisten lääkinnällisiä lapsettomuushoitoja ja sitä, etteivät miehet koe fyysisesti esimerkiksi raskauden keskeytymistä. (Wischmann & Thorn 2013.) Miehillä elämänlaadun heikkeneminen lapsettomuuden johdosta on vähäisempää tunne-elämän, mielen, kehon ja sosiaalisen elämän osa-alueilla. Parisuhteen osa-alueella eroa naisten ja miesten välillä ei ole havaittu. (Tervonen 2014). Toisaalta on myös todettu, että todellisuudessa hedelmättömiksi diagnosoidut miehet sekä naiset kärsivät lähes yhtä paljon. Usein miehet eivät vain koe hyväksyttäväksi ottaa puheeksi omaa tuskaansa hedelmättömyydestä. (Wischmann & Thorn 2013.)

Miesten kokemukset vaihtelevat suuresti esimerkiksi hedelmättömyyden syyn ja tulevaisuuden näkymien mukaisesti. Lapsettomuudesta on löytynyt joillekin positiivisia puolia, kuten parisuhteen vahvistuminen, läheiset ystävät ja se, ettei mitään tule pitää itsestäänselvyytenä. (Schicka, Rösnerb ym. 2016.)

2.3 Valittu lapsettomuus

Valitusta lapsettomuudesta puhutaan silloin, kun henkilö on biologisesti kykenevä saamaan lapsia, mutta ei tätä halua (Waren & Pals 2013). Päätös lapsettomuudesta on tietoinen ja tarkkaan harkittu, eikä sitä tehdä äkillisesti tai jostakin yksittäisestä tapahtumasta johtuen (Blackstone & Stewart 2016). Nykyajan yhteiskunnassa yhä useampi mies ja nainen valitsee tietoisesti lapsettomuuden. (Mynarska & Rytel 2018).

2.3.1 Valittu lapsettomuus Suomessa

Vuonna 2016 Väestöliiton toteuttaman kyselyn mukaan jopa 13% 20-40 vuotiaista suomalaisista suunnitteli lapsettomaksi jäämistä, kun aikaisemmissa tutkimuksissa tämä luku oli ollut 5-7% luokkaa. Alle 30 vuotiaista naisista 11% ja miehistä lähes 16,5% halusi kyselyhetkellä jäädä lapsettomaksi. 30-40 vuotiaista lapsettomuutta haluavien naisten osuus oli 15% ja miesten 12%. Toki esimerkiksi nuorten näkemykset lapsien hankinnasta saattavat muuttua vielä myöhemmin kertaan elämän aikana. (Väestöliitto 2016.)

2.3.2 Päätös valitusta lapsettomuudesta

Päätökseen lapsettomuudesta vaikuttavat sekä sisäiset että ulkoiset tekijät. Lapsia ei välttämättä haluta hankkia, koska halutaan esimerkiksi paremmat mahdollisuudet itsensä toteuttamiseen. Lapseton on vapaampi tekemään mitä haluaa ja kehittämään sosiaalisia suhteitaan muiden aikuisten kanssa eli spontaanimpi elämä on mahdollista. (Blackstone & Stewart 2016.) Vapaaehtoisesti lapsettomat eivät ole tyytymättömämpiä elämäänsä tai parisuhteeseensa, kuin muut. Lapsettomuuden valinnan taustalla vaikuttavat enemmän henkilökohtaiset elämäntapaan tai käsityksiin itsestä vanhempaan liittyvät asiat, kuin toimeentuloon, työelämän vaatimuksiin ja uraan liittyvät tekijät. Koulutuksella, tuloilla, parisuhde -statuksella ja lapsuudenkodin ympäristöllä on oma vaikutuksensa. (Väestöliitto 2016.)

2.3.3 Valittu lapsettomuus miehen näkökulmasta

Naisille lapsettomuus takaa monesti korkeamman koulutuksen, taloudellisen itsenäisyyden ja uralla etenemisen. Miehillä työ ja koulutus eivät kuitenkaan vaikuta samalla tavalla. Esimerkiksi korkeakoulutetun ja matalasti koulutetun on yhtä todennäköistä valita lapsettomuus. (Waren & Pals 2013.) Monesti äidin vähentäessä työtunteja lapsen vuoksi, miehet lisäävät työtuntejaan (Peterson & Engwall 2016).

Nuoret miehet ovat maininneet valitun lapsettomuuden syyksi muun muassa vastuun lapsen kasvattamisesta, vapaa-ajan vähenemisen ja uskomuksen siitä, etteivät he osaisi huolehtia lapsesta tarpeeksi hyvin (Thompson & Lee 2011). Miehet ovat maininneet myös valitun lapsettomuuden taustalla olevan kustannuksellisia syitä (Waren & Pals 2013). Osa miehistä valitsee lapsettomuuden, koska heillä on huonoja kokemuksia aiemmista parisuhteista, joissa kumppanilla on ollut lapsia. Lisäksi ympäristöasiat ja etenkin maailman ylikansoittuminen vaikuttavat valintaan. (Blackstone & Stewart 2016.)

Useimmat tutkimukset ennustavat, että vapaaehtoisesti lapsettomien määrä tulee vielä kasvamaan sosiaalisten ja kulttuuristen syiden sekä taloudellisten muutosten vuoksi (Peterson & Engwall 2016). On todettu, että valitun lapsettomuuden tullessa hyväksyttävämmäksi, perinteiset sukupuolirollit eivät välttämättä ole enää yhtä normatiivisia (Waren & Pals 2013).

2.4 Miesnäkökulma

Käsitteenä miesnäkökulma merkitsee jonkin palvelun, menetelmän tai toimenpiteen arvioimista sen mukaan, kuinka se vaikuttaa miehiin, miten he kokevat ja arvioivat asian. Keskeistä on, kuinka voidaan edistää miesten hyvinvointia heikentämättä naisten hyvinvointia. (Hirvonen & Pajari 2011.) Tässä opinnäytetyössä miesnäkökulmalla korostetaan tavoitetta tuoda esille miesten näkemyksiä Suomen alenevasta syntyvyydestä.

3 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS, TAVOITE, TUTKIMUSTEHTÄVÄ

Opinnäytetyön tarkoituksena on kartoittaa miesten näkemyksiä Suomen syntyvyyteen vaikuttavista tekijöistä aineistona toimivaa keskustelua analysoiden.

Opinnäytetyön tavoitteena on saada lisätietoa ja tuoda julki miesten näkökulmaa Suomen alenevasta syntyvyydestä.

Tutkimustehtävä: Millaiset tekijät vaikuttavat Suomen alhaiseen syntyvyyteen miesten näkökulmasta?

4 MENETELMÄLLISET LÄHTÖKOHDAT

4.1 Laadullinen tutkimus

Laadullisessa tutkimuksessa ideana on kuvata jotakin ilmiötä tai tapahtumaa sen sijaan, että pyritäisiin tilastolliseen yleistettävyyteen (Tuomi & Sarajärvi 2018, 74). Täten otoskin on harkinnanvarainen eli tutkimukseen voidaan valita tutkittavaa ilmiötä mahdollisimman monipuolisesti edustavat henkilöt (Kankkunen & Vehviläinen -Julkunen 2017, 67). Laadullisen tutkimusmenetelmän valitseminen kannattaa, jos tutkimusaiheesta ei ennestään juuri tiedetä tai tarkoituksena on löytää uusia näkökulmia. Menetelmä sopii käytettäväksi, jos epäillään jonkin teorian tai käsitteen merkitystä, tutkimustuloksia tai aiempaa metodiikkaa. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2017, 67.) Tavoitteena voi olla vanhojen ajatusmallien kyseenalaistaminen tai ilmiön selittäminen ymmärrettäväksi siten, että se mahdollistaa uudenlaisen tavan ajatella (Vilkka 2015, 125). Ennakko-oletuksia vältetään ja aineistojen kertomusmuotoisuus on tyypillistä (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006). Ihmisen tuottama tekstimateriaali sopii hyvin havainnoinnin kohteeksi, sillä se sisältää jo itsessään merkityksiä, kuten esimerkiksi ihmisen kokemuksia, uskomuksia, haluja, ihanteita ja arvoja (Vilkka 2015, 94).

Vaikka laadullinen tutkimus ei olekaan teoreettista, on siinä oltava teoriaa (Tuomi & Sarajärvi 2018, 18-19). Tuloksia tulee tulkita teoreettisen viitekehyksen avulla ja vertailla aiempaan tutkimus- sekä teoriatietoon (Vilkka 2015, 108). Tässä opin- näytetyössä laadullisen tutkimuksen käyttö oli perusteltua, koska tutkittiin miesten kokemuksiin ja omaan elämään pohjautuvia näkemyksiä. Aiheesta ei myöskään ollut aikaisempaa tutkimusta.

4.2 Aineiston keruu

Aineistonkeruumenetelminä käytetään laadullisessa tutkimuksessa useimmiten haastattelua, kyselyä, havainnointia tai erilaisista dokumenteista koottua tietoa (Tuomi & Sarajärvi 2018, 62). Tutkimuksessa voidaan käyttää myös sekundaari-aineistoja, jotka ovat muiden aiemmin keräämiä. Esimerkiksi tilastot ja rekisterit ovat tällaisia, lisäksi keskustelupalstojen ja blogitekstien hyödyntäminen on mahdollista. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2017, 113.) Aineistot ovat usein pieniä ja tutkimuksessa pyritään luomaan teoria aineistoon keskittyen (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006). Todellisuudessa laadullisen tutkimuksen aineiston koolla ei ole suurta merkitystä vaan sen laadulla, sillä tavoitteena on ymmärtää jotakin ilmiötä tai asiaa (Vilkka 2015, 97).

Tässä opinnäytetyössä aineistona toimi Vauva.fi-foorumin keskustelu ”Suomen alhainen syntyvyys -miesnäkökulmaa kaivataan!”. Keskustelu oli aloitettu 21.11.2018. Opinnäytetyön alkuvaiheilla kommentteja tuli yhä lisää, mutta 28.7.2019 jälkeen uusia kommentteja ei toistaiseksi enää ilmennyt. Aineisto otettiin talteen kommentoinnin pysähtyessä, eikä tässä työssä huomioida keskustelussa mahdollisesti myöhemmin ilmestyneitä kommentteja. Huomioituja kommentteja oli 1907. Opinnäytetyössä käytettiin lopulta noin 400 aihetta vastaavaa kommenttia ja niiden pituus vaihteli yhdestä lauseesta useisiin kappaleisiin. Pelkistyksiä saatiin yhteensä 677 kappaletta.

4.3 Aineiston rajaus

Tutkimusaineiston rajaaminen mahdollisimman tarkasti voidaan toteuttaa, kunhan tutkimuksen teoreettista kattavuutta ei jätetä huomioimatta. Tutkijan on tunnettava aineisto todella hyvin, jotta rajaus ei vaikuttaisi lopulliseen tulkintaan. (Vilkka 2015, 99-100.) Saturaatiolla eli kylläytymisellä tarkoitetaan tilannetta, jossa aineisto alkaa toistaa itseään, eikä tutkimusongelman kannalta uusia näkökulmia enää ilmene. Ajatuksena on, että tietty määrä tutkimusaineistoa tuo esille sen, mitä tutkimuskohteesta on mahdollista saada selville. (Tuomi, Sarajärvi

2018, 75.) Käytännössä saturaatiopisteen määrittäminen on hankalaa, sillä se täytyy tehdä tutkimuskohtaisesti. Erityisen hankalaa se on tutkittaessa ihmisten omakohtaisia kokemuksia, jotka ovat ainutkertaisia. (Vilkka 2015, 98-99.)

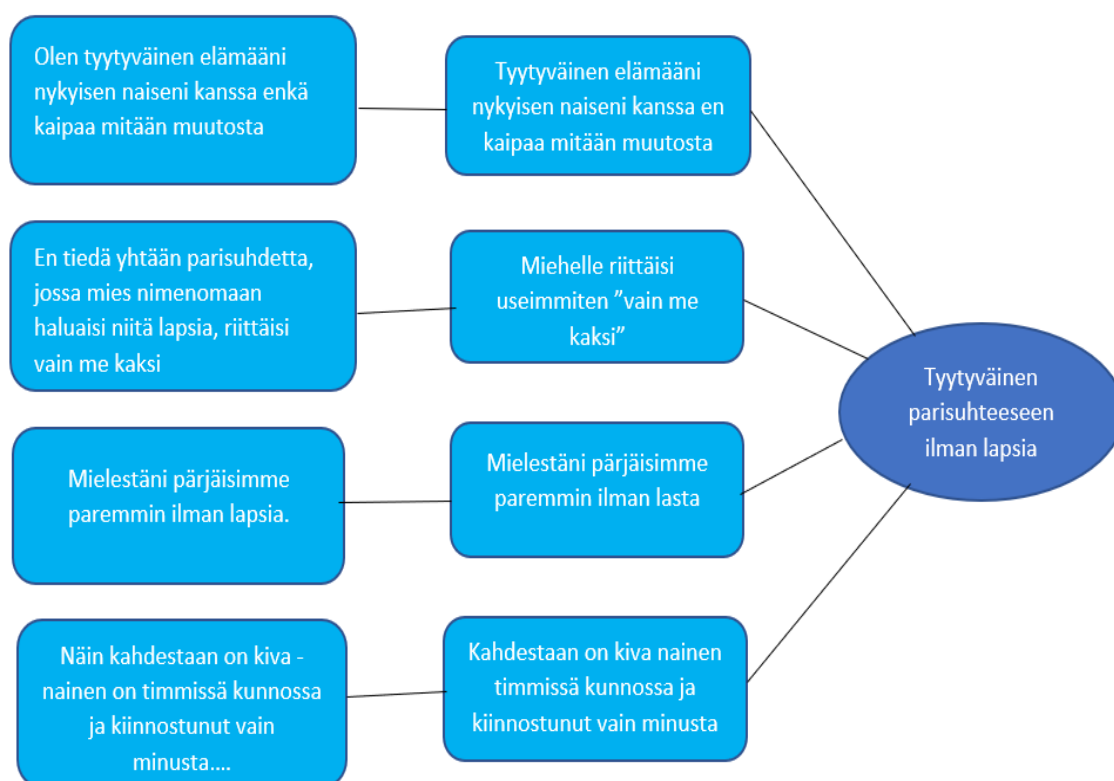
Tässä opinnäytetyössä saturaatiopisteen määrittäminen olisi ollut hankalaa, sillä vielä aineiston loppupuolellakin ilmeni uusia näkemyksiä. Aineisto käytiin läpi kokonaan, jotta kaikki kommentit tulivat huomioiduksi. Tutkimustehtävien määrää vähennettiin kolmesta kysymyksestä yhteen, sillä aineistosta nousi parhaiten vastauksia juuri tätä näkökulmaa ajatellen, eikä olisi ollut ajallisesti mahdollista käydä suurta aineistoa läpi kolmeen kertaan. Aiheen kannalta oleellisia kommentteja oli aineistossa lopulta 400.

4.4 Aineistolähtöinen sisällönanalyysi

Sisällönanalyysi on systemaattinen ja objektiivinen tapa lähestyä kuvattavaa ilmiötä. Sen avulla ilmiöstä voidaan tehdä paremmin ymmärrettävä. (Graneheim & Lundman 2004, 108.) Aineistolähtöisessä sisällönanalyysissä pääpaino on aineistossa ja tarkoituksena on edetä yksittäisistä havainnoista yleisempiin väitteisiin (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006).

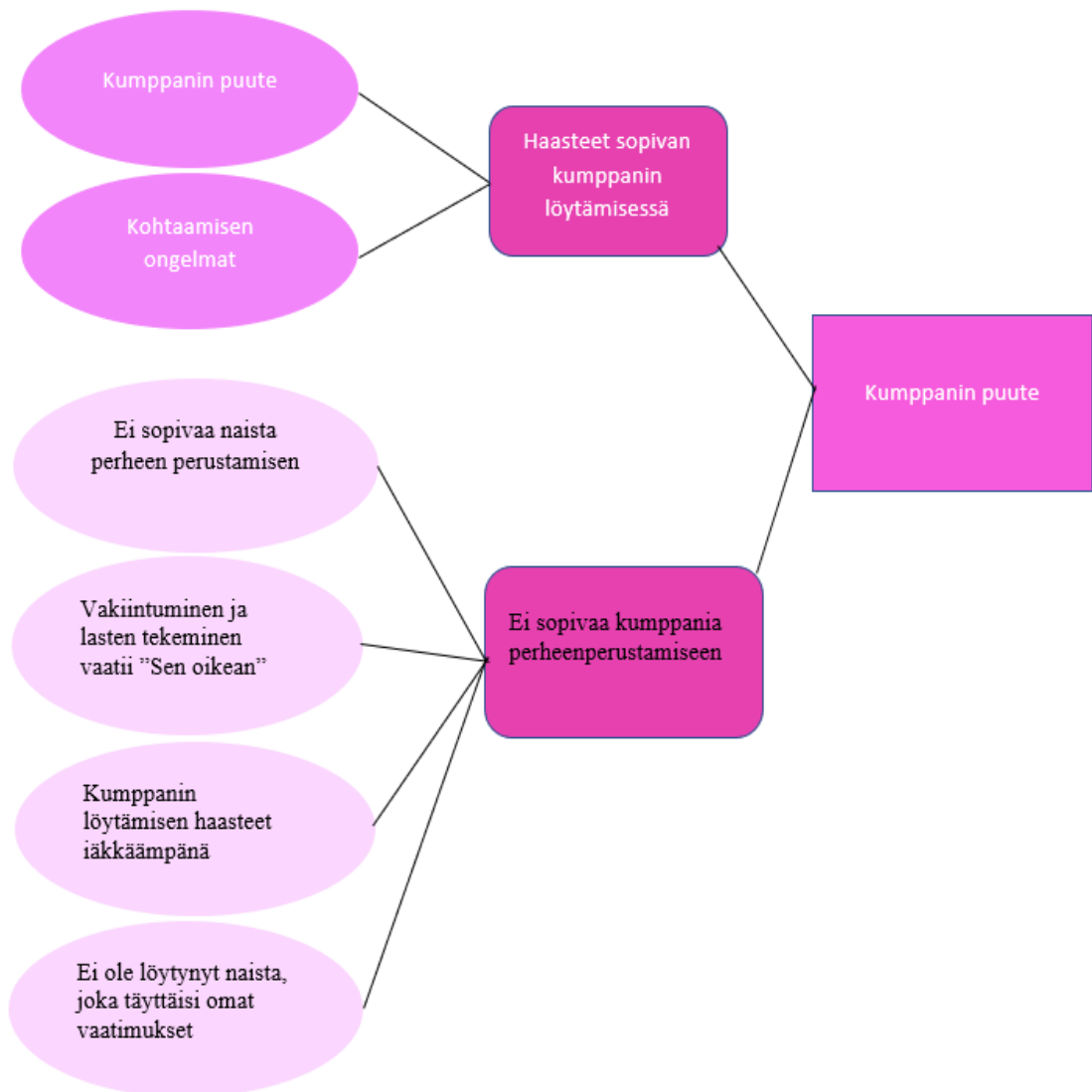
Aineistolähtöisen eli induktiivisen sisällönanalyysin tekeminen voidaan jakaa kolmeen vaiheeseen: pelkistämiseen eli redusointiin, ryhmittelyyn eli klusterointiin sekä teoreettisten käsitteiden luomiseen eli abstrahointiin (Tuomi & Sarajärvi 2018, 91). Sisällönanalyysia tehdessä eritellään aineistoa ja etsitään mahdollisia yhtäläisyyksiä ja eroavaisuuksia. Aineisto tiivistetään kattavaksi kuvaukseksi tutkittavasta ilmiöstä. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.) Teoreettinen kokonaisuus muodostetaan ilman aikaisempia havaintoja tai teorioita. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2017, 117). Vasta analyysin loppuvaiheessa tarkastellaan tuloksia teoreettisen viitekehyksen ja aikaisempien tutkimustulosten avulla (Vilkka 2015, 108).

Tämän opinnäytetyön aineiston analysoiminen aloitettiin, kun aineisto oli tallennettu word -muodossa tietokoneelle. Aineisto jaettiin puoliksi kahden tekijän kesken sen suuruudesta johtuen. Luotettavuutta olisi lisännyt, jos molemmat olisivat käyneet läpi koko aineiston. Analyysin tekemiseen sovittiin kuitenkin yhtenäiset käytännöt. Aluksi koodattiin tutkimustehtävän kannalta epäoleellinen aineisto punaisella värillä ja skip -sanalla sekä kerättiin tutkimustehtävää vastaavat alkuperäisilmaisut taulukkoon. Tämän jälkeen alkuperäisilmaisut pelkistettiin taulukon toiseen sarakkeeseen siten, ettei sisältöä muutettu. Jokaiseen pelkistykseen liitettiin kommenttinumero, joka toimi linkkinä alkuperäiseen kommenttiin. Tämän jälkeen pelkistykset koottiin yhteen erilliseen taulukkoon, ryhmitellen samankaltaista sisältöä omaavat pelkistykset alaluokiksi (Kuvio 2). Alaluokat nimettiin vasta ryhmittelyn jälkeen.

Kuvio 2. Esimerkki alkuperäisilmauksien pelkistämisestä ja alaluokan muodostamisesta.

Ryhmittelyä jatkettiin muodostamalla alaluokista yläluokkia ja edelleen pääluokkia (Kuvio 3). Työn liitteenä on taulukko sisällönanalyysistä, jossa on nähtävissä ryhmittely pelkistyksistä pääluokkiin (Liite 2).

Kuvio 3. Esimerkki yläluokkien ja pääluokkien muodostuksesta.

5 TULOKSET

Miesten näkemykset Suomen alhaiseen syntyvyyteen vaikuttavista tekijöistä voidaan jakaa aineiston tulosten mukaan 13 pääluokkaan; Valittu lapsettomuus, ennakoluulot ja velvollisuudet, arvot, kumppanin puute, naisten valta, elämänlaatu, työ, talous, ero, muutoksenpelko, yksilönhuoli, maailma, yhteiskunta. Tulokset käsitellään seuraavissa kappaleissa pääluokkien mukaisesti.

5.1 Valittu lapsettomuus

Tulosten mukaan isyyteen ei oltu vielä valmiita tai isyys ei kiinnostanut lainkaan. Eräs kommentoija pohti, ettei lapsissa ole miehille kuin huonoja tai todella huonoja vaihtoehtoja. Isyys tuntui osalle miehistä kaukaiselta ajatukselta, eikä lapsiperhe-elämä tuntunut kokeilemisen arvoiselta. Moni painotti, ettei yksinkertaisesti halua lapsia ilman sen kummempaa syytä. Jotkut olivat sitä mieltä, etteivät halua lapsia suomalaisen naisen kanssa tai Suomeen.

Lasten saaminen ja isäksi ryhtyminen on aina tuntunut jo ajatuksenakin yhtä oudolta ja kaukaiselta kuin matka ufolla toiseen galaksiin.

Monet miehet pitivät lastenhankintaa järjettömänä ja korostivat miesten ajattelevan järjellä. Todellisuuden koettiin näyttäytyvän kaikkena muuna, kuin pullantuoksuisena vauvaonnena. Lapsista ei ajateltu olevan niin suurta hyötyä, sillä nykypäivänä ei tarvita esimerkiksi tilanjatkajaa tai työvoimaa pellolle. Joidenkin mielestä suurin osa lisääntyvistä on tyhmiä ihmisiä ja eräs ennusti, että tulevaisuudessa lapsiperheitä pidetään outolintuina. Kaikilla isyys ei ollut käynyt edes mielessä. Miehillä on kommentoijien mukaan harvoin vauvakuumetta tai hoivaviettiä, useat olivat tyytyväisiä parisuhteeseen ilman lapsia.

Miesten maailmassa lastenhankintaan vaikuttavat tunteiden sijaan enemmän käytännön seikat, kuten taloudellinen tilanne ja varmuus tulevasta.

Lapsen tekemisen koettiin olevan kaikista suurin sitoumus parisuhteessa. Vastuuta ei välttämättä uskallettu ottaa tai jämähdettiin ”ei vielä” -ajatteluun. Muutama tokaisi, että seksiä saa ilman sitoutumistakin. Osa miehistä kokikin viihtyvänään paremmin sinkkuna. Irto-suhteiden koettiin lisääntyneen ja isompien kuvioiden olevan ehdoton ei. Päätösvallasta oman elämän suhteen ei tahdottu luopua.

Niin, duunistani, korkeakoulutettujen ihmisten ympäristöstä löytyy tuollaisia 30-40 v (diplomi)insinöörimiehiä, joilla elämä on kohdallaan enemmän kuin hyvin ilman että saman katon alta löytyy naisihmistä.

5.2 Ennakkoluulot & velvollisuudet

Lastenhankintaan vaikuttavat suuresti yksilön näkemykset ja ennakkoluulot siitä, millaista elämä olisi lapsen kanssa. Keskustelussa miesten ennakkoluulot lapsiperheen arjesta ja elämän muuttumisesta lasten myötä olivat moninaisia. Velvollisuuksien lisääntyminen ja toisesta ihmisestä huolehtiminen koettiin raskaaksi. Miehet kokivat muuttuneiden sukupuoliroolien vaativan heiltä aiempaa enemmän. Keskusteluun osallistui myös jo lapsen omaavia miehiä, jotka kokivat, ettei lasten saamisen hienoutta voi kokea ennen omia lapsia.

En ihmettele yhtään, miksei lapsenteko kiinnosta, todella raskauttavaa hommaa

Lähipiirin vaikutus lastenhankintaan koettiin enemmän negatiivisena kuin positiivisena vaikuttajana. Miesten näkemät negatiiviset muutokset läheisten parisuhteessa ja muutokset miehessä tai naisessa lasten myötä vähentävät miesten halua kokea samaa.

En tunne ainuttakaan nuorta pariskuntaa, joiden suhde olisi pysynyt edes siedettävällä tasolla lastenhankinnan jälkeen

5.3 Arvot

Arvot pyrkivät ohjaamaan ihmistä tavoittelemaan itselle tärkeitä päämääriä. Miehet toivat keskustelussa esille perhearvojen muuttumisen. He näkivät lasten tekemisen velvollisuuden puutteen osana laskevaa syntyvyyttä. Yhteiskunnallinen ja kulttuurillinen paine ei pakota miehiä enää lasten tekoon, eikä lapsettomuus ole enää häpeän aihe. Toisaalta valittu lapsettomuus koettiin myös itsekkäänä tekona ja yhteiskunnallisena vapaamatkustamisena.

Ainoa syy lapsen hankkimiseen olisi velvollisuudentunne isänmaata kohtaan

Elämän tärkeitä päämääriä tavoitellessa ihmisen on valittava itselle tärkeimpien arvojen seuraaminen. Kun päämääränä ei ole lapsen tai lasten saaminen, perhearvojen yläpuolella on muita ihmiselle tärkeämpiä arvoja, kuten esimerkiksi koulutus tai ura. Kommentoijat kokivat ihmisten muuttuneen itsekkäiksi ja tavallisista arvoista vieraantuneiksi. Enää ei arvosteta perinteisesti perhettä ja sukua.

Koulutus, bisnes, ura, hedonismi yms. nousivat perinteisten perhearvojen yläpuolelle

5.4 Kumppanin puute

Yksi merkittävästi syntyvyyden laskuun vaikuttava tekijä on kumppanin puute. Miesten mahdollisuus saada oma lapsi ilman kumppania on melkein mahdotonta, vaikka se olisikin toiveena. Haasteet kumppanin löytämisessä ovat miesten mukaan yleisiä. Keskustelussa oli useita miehiä, jotka haluaisivat lapsia tai olisivat halunneet, mutta eivät ole löytäneet kumppania. Kohtaamattomuus koettiin yhtenä ongelmallisena tekijänä.

Sukupuolikiintiöt oppilaitoksiin, niin ihmiset kohtaisivat toisiaan. Naisten pakollinen maanpuolustus auttaisi ihmisiä kohtaamaan.

Sopivan kumppanin löytäminen perheen perustamiseen on ihmiselle tietynlainen prosessi ja ”sen oikean” löytäminen voi olla vaikeaa. Rinnalle löydetty kumppani ei aina ole se ihminen, jonka kanssa voisi lapsen hankkia turvallisesti mielin. Osa miehistä koki, ettei tule koskaan löytämään naista, joka täyttäisi omat vaatimukset. Sopivan kumppanin löytämisen haasteiden nähtiin lisääntyvän iän myötä. Keski-ikäiset miehet kokivat oman ikäisten naisten olevan tässä vaiheessa usein varattuja tai sellaisia, jotka eivät halua/saa enää lapsia. Nuoremmat naiset suhtautuvat keski-ikäisiin varauksella ja harvoin löytyy yhtenäistä kiinnostusta perheen perustamiseen.

En ole seurustellut sellaisen naisen kanssa, jonka haluaisin lasteni äidiksi

5.5 Naisten valta

Tulosten mukaan miehet kokevat, että naisilla on liian suuret vaatimukset miehiä kohtaan. Jos naiset kelpuuttaisivat tavallisia miehiä, niin saattaisi lapsiakin syntyä. Syntyvyyden lasku johtuu joidenkin miesten mukaan enimmäkseen hyvinvointiyhteiskunnan feministisistä muutoksista ja naisen aseman paranemisesta.

Monella naisella liian kovat vaatimukset & fantasiat suhteessa elämisestä

Lastenhankinnasta puhuttaessa suurempi valta ja lopullinen päätös ovat usein naisten käsissä. Keskustelussa useat miehet kokivat, että naisten päätösvalta on syntyvyyttä laskeva tekijä, myöskään kaikki naiset eivät halua lapsia. Miehet toivat esille kokemuksia, joissa nainen oli hankkiutunut raskaaksi kysymättä, vaikka mies ei olisi halunnut lasta. Toisaalta nainen voi tehdä abortin omalla päätöksellään. Mies nähdään sivuroolissa, jonka täytyy vain tyytyä naisen tahtoon. Naisten koettiin omivan kaikki perhevapaat, eikä mies saanut pitää edes isyysvapaita. Lastenhankinnan päätösvalan lisäksi naisilla on useimmiten myös muilla tavoin suurempi valta lapsesta.

Sovittu ettei lapsia, nainen teki minulta mitään kysymättä oman peliliikkeensä.

5.6 Elämänlaatu

Melko suuri osa miehistä koki, että lapset vievät paljon aikaa ja elämässä jää monista asioista paitsi lapsen saamisen jälkeen. Omasta vapaa-ajasta ei oltu valmiita luopumaan. Lapsettomana voi vapaammin tehdä, mitä itse haluaa ja monet mainitsivat saavuttavansa kaiken haluamansa ilman lapsiakin.

En keksi yhtään hyvää syytä hankkia lapsia. Sitä vastoin olen sisäistänyt, että lapsen saaminen tuhoaisi monia arvokkaita asioita omasta elämästä.

Perheen yhteistä aikaa pidettiin tärkeänä. Joku ehdotti, että kotiäiteys tai -isyys pitäisi olla oletus lapsen kouluikänsä asti. Toinen taas pohti, ettei perhe-elämä ei toimi, jos ei tiedä milloin voi viettää aikaa perheen kanssa. Myös tukiverkostojen puutteen koettiin vaikuttavan lastenhankintaan.

Tukiverkostojen puute: muutetaan töiden perässä kaupunkiin mutta kaikki sukulaiset asuvat 500km päässä.

Miehet toivat keskustelussa esille individuaalisuuden lisääntyneen ja elämän muuttuneen rauhallisesta elelystä hektiseksi touhuamiseksi. Enenevässä määrin keskitytään mukavuudenhaluisesti itseen. Itsensä kehittäminen ja omien rajojen kokeileminen koetaan mielekkäämmäksi, eikä lisääntymisen ajatella luovan elämästä niin merkityksellistä.

Itsekkään individualistisen hölynpölyn ihannointi on kasvanut. Ihan niin kuin täällä on moni avoimesti sanonut, ei näe lapsen hankinnassa tarpeeksi positiivisia asioita vaan päin vastoin, se rajoittaisi omaa harrastamista ja elämästä nauttimista.

5.7 Työ

Työllä sekä työttömyydellä on merkittävä vaikutus lastenhankintaan. Työn epävarmuus, määräaikaiset työsuhteet, pätkätyöt sekä työelämän ennustettavuuden puute nousivat usean kommentoijan syyksi lapsettomuuden taustalla. Eräs kommentoija toi ilmi pätkätyön aiheuttaman taloudellisuuden epävakauden tekevän lastenhankinnasta mahdotonta.

*Jos olisi vakituinen työ, ajatukset perheen perustamisesta tulisivat ajankoh-
taiseksi*

Työttömyys vaikuttaa itsessään lastenhankinnan lykkäämiseen. Useat miehet toivat keskustelussa esille naisten suuret odotukset liittyen miehen työhön. Miehen työttömyys koetaan esteenä parisuhteen muodostamiselle sekä lastenhankinnalle.

Työelämässä menestyminen koetaan yhä tärkeämpänä. Menestyminen on yhä vaativampaa ja joustamattomampaa. Työn vaatiessa tehokkuutta ja joustamista ei jää energiaa tai aikaa lapsiperhearjelle. Osalle miehistä kouluttautuminen ja työura olivat tärkeitä arvoja ja tavoitteita elämässä.

*Työelämä vie valmiiksi kaikki mehut ja siihen päälle ei millään vain jaksaisi
ylimääräistä rumbaa lapsien myötä*

5.8 Talous

Suurin osa kommenteista sisälsi kannanoton taloudesta lastenhankintaan liittyen. Poikkeuksetta lapset koetaan järjettömän kalliina ja usealle kommentoijalle lasten hankinta olisi liian kallista oma taloustilanne huomioiden. Monet harkitsevat taloudellisen riippumattomuuden ja rahaa vievän lastenhankinnan välillä. Lastenhankintaa suunniteltaessa monet pariskunnat odottavat, kunnes talous- ja rahaasiat ovat kunnossa. Huono tai epävakaa taloudellinen tilanne viivästyttää, joissain tapauksissa jopa estää lasten hankkimisen. Lapset koetaan ajankohtaisiksi

vasta kun perheessä on saatu turvattua työ ja talous, ettei lapsia tarvitse kasvat-
taa köyhyYTEEN. Myös tahdosta riippumaton köyhyys estää osaa miehiä perheen-
perustamisessa.

*Haluaa toimeentulon olevan turvattu, ennen kuin sinappikonetta aletaan te-
kemään*

Lapsen viedessä paljon rahaa ja usein äidin hoitaessa kotona vauvaa, jää talou-
dellinen vastuu miehelle. Osa miehistä koki tämän vastuun liian suureksi ja moni
pelkäsi, etteivät omat tulot riitä naisen, lapsen sekä muun elämän rahoittamiseen.
Taloudellinen vastuu tuntui osasta miehistä rangaistukselta siitä, että haluaa
isäksi. Pääkaupunkiseudulla ahtaiden asuntojen ja kalliiden asumis- ja elämisku-
lujen koettiin vähentävän lastenhankintaa.

Miehen velvollisuus elättää perhe ja tämä luo myös omat paineensa

5.9 Ero

Eron pelko nousi aineistosta suurena huolena lastentekoaikaisissa. Ero nähtiin to-
dennäköisempänä kuin ”onnellinen loppu”. Avioliiton koettiin haurastuneen epä-
varmaksi sopimukseksi ja miehet olivat sitä mieltä, että suurin osa eroista tapah-
tuu naisen aloitteesta. Mahdollisen eron tullessa miehet kokivat asemansa muut-
tuvan huonoksi. Mies menettää kaiken, sillä useimmiten päähuoltajuus menee
äidille ja isän rooli muuttuu pelkäksi elatusmaksujen maksajaksi. Lapset saattai-
sivat olla harkitumpia valintoja, jos olisi selvää, kuinka elatus ja lasten vuoroasu-
minen hoidettaisiin erotilanteessa tasapuolisesti.

Suurin osa liitoista päättyy eroon. Ei auta, vaikka olisi itse kuinka hyvä mies.

5.10 Muutoksen pelko

Kumppanissa raskauden ja synnytyksen myötä tapahtuvia muutoksia pelättiin jonkin verran. Paljon pohdittiin, palautuuko nainen synnytyksestä entiselleen. Joku kauhisteli, että naisen keho kärsii peruuttamatonta vahinkoa raskauden ja synnytyksen myötä. Kun taas toisaalta pelättiin, ettei kumppani enää huomioi samalla tavalla ja alkaa kontrolloivaksi ”pirttihirmuksi”. Jonkin verran oltiin huolissaan myös naisen henkisestä terveydestä.

Rakastan puolisoani, mutta tuntuu että hän on muuttunut raskausaikana ihan eri ihmiseksi ja pelottaa, että hän jääkin sellaiseksi.

Parisuhde on miehille tärkeä arvo ja lapsen saamisen uskottiin muuttavan sitä huonompaan suuntaan. Miehet pelkäsivät, että jäisivät ikään kuin kakkoseksi lapsen syntyessä ja parisuhde muuttuisi vauvan ehdoilla pyöriväksi ”vaipparumbaksi”. Seksin ajateltiin jäävän pois suhteesta tai ainakin vähäiseksi.

Jos onnellinen parisuhde on prioriteetti, lasten hankkiminen on irrationaalinen valinta.

5.11 Yksilön huoli

Lastenhankinnan tulisi olla harkittua ja yhteinen päätös. Lasta ei tule hankkia, mikäli toinen tai kumpikaan ei ole valmis tai halukas hankkimaan lasta. Eräs kommentoija totesi aiheesta; ” *Vanhemmuus ei ole asia, jota kokeillaan*”. Yksilön huoli pitää sisällään miesten huolen omasta sekä lapsen mahdollisista fyysisistä ja psyykkisistä terveyshuolista. Pelko omien sairauksien tai ongelmien siirtymisestä lapseen nähtiin osalla miehistä syynä valittuun lapsettomuuteen. Miesten omat lapsuuskokemukset vaikuttivat suuresti näkemykseen lastenhankinnasta. Oman lapsuusperheen sisäisiä ongelmia kuten köyhyyttä, perheväkivaltaa tai huonoja ihmissuhdetaitoja ei haluta siirtää omalle lapselle. Suhde omaan isään ja isän

rooli lapsuudessa nähtiin myös vaikuttavana tekijänä. Nuorten miesten lisääntynyt syrjäytyminen tuo haasteita parisuhteen ja perheen perustamiselle.

En halua yhtäkään lasta elämään samanlaista lapsuutta mikä minulla oli

5.12 Maailma

Ilmastomuutos ja maailman yleinen tilanne oli todella monelle syy olla tekemättä lapsia. Jokaisen tekemättä jääneen lapsen koettiin olevan ilmastoteko. Lapsen tekemisen sijaan voisi adoptoida vaikka kodittoman lapsen. Maapallon ylikansoittuminen nähtiin monissa kommentteissa ongelmaksi ja syntyvyyden lasku hyväksi asiaksi. Väestön pitäisi laskea reippaasti ja lapsihaaveet tuomittiin itsekkäiksi.

Ilmastolla on valtava merkitys, vaikka ihminen katoaisi tyystin maapallolta. Täällä on muutakin elämää kuin me. Ihmisiä on muutenkin maailmassa liikaa ja syntyvyyden säännöstely on välttämätöntä.

5.13 Yhteiskunta

Yhteiskunnan alta nousi kolme erilaista teemaa: yhteiskunnallinen tilanne ja tulevaisuus, seksuaalinen vapaus ja harkittu perheenlisäys sekä elämän vakiintuminen siirtyminen myöhemmäksi.

Yhteiskunnan tilanne ja tulevaisuus

Yhteiskunnan tukea lasten hankkimiseen pidettiin tärkeänä, eikä sen koettu olevan riittävää. Esimerkiksi verotuksen muuttamista tai muuta rahallista kannustinta yhteiskunnan tukena ehdotettiin. Päiväkoteja tai kunnon kouluja ei koettu olevan tarpeeksi. Monet olivat sitä mieltä, että lasten varhaiskasvatusta ja naisten töihin menoa tulisi tukea enemmän. Joku luonnehti tilannetta niin, että juuri kuin budjetti olisi kohdillaan, ”*valtio pamauttaa uuden pommin pöytään*”. Toisaalta moni totesi, että kallis ja yliholhoava yhteiskuntamalli on syynä lapsenteon lykkäämiseen.

Lapsettomat kokivat, ettei heidän tulisi joutua maksamaan perheellisten lapsikuluja. Nykyistä politiikkaa kommentoitiin muutamaa otteeseen järjettömäksi.

No jokaisen oma päätös, mutta jokin kannustin (rahallinen) voisi olla siihen, että syntyvyys saataisiin ylöspäin.

Hyvin paljon ajateltiin, kuinka tuleville lapsille olisi luvassa ankea tulevaisuus. Sosiaaliturvan arveltiin muuttuvan riittämättömäksi. Joku pohti, että liberaali demokratia todennäköisesti hylättäisiin ja lapset joutuisivat elämään totalitaristisessa yhteiskunnassa. Työtilanne saattaisi heiketä digitalisaation, automatisaation ja globalisaation vuoksi tai työehdot olisivat huonot. Tulevaisuudessa ei myöskään pärjäisi pelkällä älyllä, vaan pitäisi osata myydä itseään voimistuvassa kilpailussa. Kaiken kaikkiaan tulevaisuus 20 vuotta eteenpäin nähtiin epävarmana. Myös turvattomuuden katsottiin lisääntyvän yhä enemmän.

Miksi ihmeessä haluaisin tuoda lapsen maailmaan nyt, kun tulevaisuus yli 20 vuotta eteenpäin katsottuna on äärimmäisen epävarmaa?

Seksuaalinen vapaus ja harkittu perheenisäys

Pieni osa kommentoineista toi esille seksuaalisen vapauden ja sukupuolineutraalisuuden vaikutuksen syntyvyyteen. Perheenisäystä myös suunnitellaan enemmän ehkäisyn helpon saatavuuden myötä. Yksi kommentoija oli sitä mieltä, että abortti pitäisi kieltää, jotta syntyvyys saataisiin nousuun.

...ei enää ole niin helposti tulossa vahinkoraskauksia ja sitä kautta sitoutumista, niin kuin on meidän sukupolvi syntynyt.

Elämän vakiintuminen siirtynyt myöhemmäksi

Nuoruus on pidentynyt. Monet opiskelevat lähes 30 -vuotiaaksi, etenkin naisten koulutustaso on kasvanut. Keskustelussa pohdittiin, kuinka nykyään ei aikuistuta enää samalla tavalla. Tähän vaikuttaa muun muassa konservatiivisia arvoja vastaan taistelu, nuorten hyysääminen ja palkkatasa-arvon epäkohdat. Yhä useammat elävät nuoruuttaan, kunnes on jo liian myöhäistä alkaa rakentamaan kotia ja

hankkimaan lapsia. Jotkut miehistä ajattelivat, ettei heillä ole kiire lisääntyä, sillä heille ei ole asetettu samanlaista ikärajaa, kuin naisille. Tämä johtaa siihen, etteivät miehet ryhdy lastentekopuuihin ollessaan parhaassa iässään.

Ja nuoruuden jatkuminen entistä pidempään. Yhä harvempi 25-35 -vuotias mies on siinä elämäntilanteessa, että A) haluaa lapsia B) on parisuhteessa C) on taloudelliset edellytykset lapsen hankkimiseen.

6 POHDINTA

6.1 Tulosten tarkastelu

Aiempien tutkimusten pohjalta tiedetään syntyvyyden laskuun vaikuttavan taloudellinen epävakaus, politiikka sekä muuttuneet ajatukset parisuhteesta ja lastenhankinnasta (Miettinen 2015). Useimmat tutkimukset ennustavat, että vapaaehtoisesti lapsettomien määrä tulee vielä kasvamaan sosiaalisten ja kulttuuristen syiden sekä taloudellisten muutosten vuoksi (Peterson & Engwall 2016). Valitun lapsettomuuden tullessa hyväksyttävämmäksi, perinteiset sukupuoliroolit eivät välttämättä enää ole yhtä normatiivisia (Waren & Pals 2013).

Tässä opinnäytetyössä eniten esille nousseita teemoja olivat valittu lapsettomuus, kumppanin puute, elämänlaatu, yhteiskunta ja talous. Myös maailman tilanne, työ, muuttuneet arvot ja mahdollisen eron todennäköisyys olivat merkittäviä tekijöitä. Teoreettisessa viitekehyksessä käsitelimme miehestä johtuvaa hedelmättömyyttä, mutta aineistosta ei noussut fysiologisiin syihin lapsettomuuden taustalla viittaavia kommentteja. Miesten hedelmällisyyttä käsittelevän luvun koettiin silti sopivan opinnäytetyöhön ajatellen työn tilannutta TAMK Viva -hanketta, jonka tavoitteena on edistää seksuaali- ja lisääntymisterveyttä.

Valitun lapsettomuuden syiksi miehet ovat asettaneet muun muassa vastuun lapsen kasvattamisesta, vapaa-ajan vähenemisen ja uskomuksen siitä, etteivät he osaisi huolehtia lapsesta tarpeeksi hyvin. (Thompson & Lee 2011.) Vapaa-ajan menettäminen oli miesten keskuudessa suuri huoli lasten teon esteenä. Aineistosta ei kuitenkaan noussut ajatusta, etteivät miehet osaisi huolehtia lapsista. Sen sijaan moni mainitsi, ettei yksinkertaisesti pidä lapsista tai vain halua niitä ilman sen kummempaa syytä. Miehet korostivat myös ajattelevansa lastenhankinta-asiaa järjellä, toisin kuin naiset. On mahdollista, että aineistostakin noussut arvojen muuttuminen on vaikuttanut miesten keskuudessa halukkuuteen saada lapsia. Enää ei oleteta, että kaikki tekisivät lapsia, joten on mahdollista keskittyä omaan elämäänsä niin halutessaan.

Blackstonen ja Stewartin mukaan (2016) lapsia ei välttämättä tahdota hankkia, sillä halutaan esimerkiksi paremmat mahdollisuudet itsensä toteuttamiseen. Lapseton on vapaampi tekemään mitä haluaa ja kehittämään sosiaalisia suhteitaan muiden aikuisten kanssa. (Blackstone & Stewart 2016.) Opinnäytetyön aineistossa tämä tuli esille siten, että omaa aikaa ja harrastuksia pidettiin tärkeinä. Moni halusi vielä viettää paljon aikaa ystävien kanssa, matkustella tai esimerkiksi keskittyä opiskeluun ja työhön. Osa kommentoineista koki saavansa kaiken haluamansa ilman lapsia, mistä päästäänkin taas arvokeskusteluun. Eräs oli esimerkiksi kommentoinut, ettei lapsen saaminen enää pysty tekemään elämästämme merkityksellisempää. Myös taloudesta puhuttaessa jotkut nostivat esiin, että omat varat halutaan käyttää itseän ja lapsen tekeminen huonontaisi varallisuutta. Eli onko syntyvyyden laskussa osittain kyse siitä, ettei lapsen saamisen yksinkertaisesti enää välttämättä koeta tuovan lisäarvoa elämään?

Miehet ovat maininneet valitun lapsettomuuden taustalla olevan kustannuksellisia syitä (Waren & Pals 2013). Lainialan mukaan (2012) työpaikka ja vakaa taloudellinen tilanne ovat usein ihmisille tärkeitä ehtoja lastenhankintaa suunniteltaessa (Lainiala 2012). Talous oli tuloksissa yksi suurimmista syntyvyyteen vaikuttavista tekijöistä. Lapset koettiin todella kalliiksi ja raha-asoiden haluttiin olevan kunnossa ennen lastenhankintaa. Tahdosta riippumattoman köyhyyden koettiin olevan yksi este perheen perustamiselle. Tähän liittyen aineistosta nousi selvästi myös nuoruuden sekä koulutuksen pidentyminen ja yhteiskunnan riittämätön tuki.

Vuoden 2018 perhebarometrissa annettiin 12 perhepoliittista toimenpidettä, joiden tärkeyden vastaajat saivat määritellä. Asumisen tukeminen ja vähävaraisten lapsiperheiden avustaminen erillisellä lapsilisällä olivat heti perheen yhteisen ajan jälkeen tärkeimpinä pidettyjä toimia. Melko tärkeänä pidettiin myös muuta rahallista avustusta, kuten kotihoidontuen korotusta, lapsilisän maksamista pidempään, vanhempainpäivärahan korotusta ja veronalennusta huoltajille. (Kontula 2018.)

Tässä kohtaa voidaan miettiä pidentyneen nuoruuden ja koulutuksen vaikutusta taloudellisiin asioihin. Bergin ym. mukaan viime vuosikymmenten aikana Suomen koulutustaso on noussut, jolloin myös koulutustason erojen vaikutus lastensaantiin on lisääntynyt. Korkeamman koulutuksen omaavat saavat keskimäärin myöhemmin lapsia, kun vähemmän koulutetut. (Berg, Miettinen, Rotkirch & Tammisalo 2017.) Jos koulutus olisi lyhyempi, olisi mahdollista työllistyä aikaisemmin ja täten myös hankkia perheenisäystä nuorempana. Aineisto toi jonkin verran esille näkökantaa, jonka mukaan lapsia tehdään yhä vähemmän, mitä paremmin tullaan toimeen. Korkeakoulutus nähtiin lapsettomuutta lisäävänä tekijänä. Herää kysymys, tekevätkö lapsia eniten juuri he, joilla on esimerkiksi vain toiseen asteen koulutus ja työelämään on päästy jo nuorena. Toisaalta aineistosta nousi melko paljon esille myös pätkätyöt ja työttömyys, mikä voisi selittää varattomuutta pitkittyneen nuoruuden ja koulutuksen sijaan.

Aiemmin tutkitun mukaan parisuhdetyyppi tai parisuhteen puuttuminen vaikuttaa suuresti lastenhankintaan (Lainiala 2012). Parisuhteen kestolla on todettu olevan yhteys lasten saannin ajoitukseen, mutta tämä on heikentynyt parien erotessa usein jo ennen lasten hankkimista. Perheenisäystä suunnitellaan yhä myöhemmin, yhtenä syynä halu elää pidempään kahdestaan. (Berg, Miettinen, Rotkirch & Tammisalo 2017.) Tuloksissa kumppanin puute oli suurimpia syntyvyyteen vaikuttavia tekijöitä, parisuhteen tyyppiä ei kuitenkaan muulla tavoin eritelty. Osa miehistä totesi, että heillä on kyllä kumppani, muttei sellaista, jonka kanssa voisi ryhtyä tekemään lapsia. Toisaalta moni kertoi, ettei ole koskaan edes seurustellut ja naisten sekä miesten kohtaamattomuus koettiin isoksi ongelmaksi. Eron pelko ja liittojen lyheneminen nousi vahvana esiin, lasta ei myöskään haluttu tehdä kumppanin kanssa, johon ei luoteta 100%. Moni oli tyytyväinen parisuhteeseen ilman lapsia ja lapsensaannin vaikutuksia kumppaniin ja suhteeseen jopa pelättiin.

On sanomattakin selvää, että avioliitto on osittain menettänyt merkitystään. Nykyisin on helppo erota ja muuttuneiden arvojen myötä sitä ei enää paheksuta, vaan pikemminkin pidetään hyvänä asiana, jos suhde ei ole ollut toimiva. On siis ymmärrettävää, ettei suhteen pysymiseen luoteta enää samalla tavoin ja täten

lasten hankkiminenkaan ei tunnu välttämättä hyvältä idealta. Mielenkiintoisena voidaan pitää sitä, että tulosten mukaan kohtaamattomuus on lisääntynyt, vaikka samaan aikaan nuoruus on pidentynyt. Tähän toki voi vaikuttaa esimerkiksi se, että naisten korkeakoulutus on kasvanut. Osa kommentoineista toi esiin, että koulutetut naiset eivät valitse itseään vähemmän kouluttautunutta tai vähemmän tienaavaa miestä. Myös naisten lisääntynyt vaativuus miehiä kohtaan otettiin esille.

Aiemmin tutkitun mukaan myös ympäristöasiat ja etenkin maailman ylikansoitus vaikuttavat valintaan tehdä lapsia (Blackstone & Stewart 2016). Tämän opinnäytetyön aineistossa esiin tulleet tulokset vahvistivat tämän oletuksen, sillä ilmastomuutos ja ylikansoitus olivat todella monen miehen huolenaihe. Ilmaston kannalta koettiin hyväksi asiaksi olla tekemättä lapsia. Todennäköisesti tämäkin on yksi niistä tekijöistä, jotka ovat muuttaneet arvoja ja tekevät valitusta lapsettomuudesta yhä hyväksyttävämpää.

6.2 Luotettavuus

Laadullisen tutkimuksen luotettavuuden arvioimiseen ei ole yhtä oikeaa arviointitapaa (Tuomi & Sarajärvi, 2018). Tutkimusprosessiin kuuluu oleellisesti luotettavuuden arvioiminen koko tutkimuksen ajan ja luotettavuutta voidaan mitata erilaisin kriteerein (Jyväskylän yliopisto, 2010). Kvalitatiivisessa tutkimuksessa usein käytettyjä kriteereitä ovat uskottavuus, vahvistettavuus, siirrettävyys ja riippuvuus (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2017, 197-198).

Uskottavuus edellyttää, että valitut menetelmät ja aineisto sopivat aiheen tutkimiseen ja että aineistosta poimitaan aiheen kannalta olennainen tieto (Elo & Kyngäs 2008, 109-110). Erittäin tärkeää on tulosten selkeä kuvaaminen lukijalle. Raportoinnissa kuvataan tarkasti ja yksityiskohtaisesti tutkimuksen kulkua ja menetelmiä. (Elo, Kanste, Kyngäs, Käärinen, & Pölkki, 2011.) Analyysia tulee kuvata taulukoin ja liittein alkuperäisilmaisuista saakka, jonka lisäksi on tärkeää, että tehdyt

luokitukset kattavat mahdollisimman hyvin koko aineiston. Suorat lainaukset aineistosta lisäävät luotettavuutta. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2017, 197-198.)

Opinnäytetyön aineisto sekä käytetyt menetelmät olivat ennalta määriteltyjä ja työssä on kuvattu tarkasti kaikki tutkimusprosessin vaiheet. Analyysin vaiheista on tehty havainnollistavia taulukoita ja kuvioita. Aineistosta poimittiin tutkimustehävän kannalta olennainen tieto, ennen kuin analyysi aloitettiin. Vaikka aineisto olikin suuri, tuloksista on kirjoitettu kattavasti, eikä mitään aiheen kannalta oleellista ole jätetty pois. Luotettavuuden lisäämiseksi tuloksiin liitettiin suoria lainauksia alkuperäisistä kommenteista. Lainaukset erottuvat tekstistä sisennyksen sekä kursiivin avulla.

Vahvistettavuus vaatii aiempien tutkimustulosten vastaavuutta tehdyn tutkimuksen tulosten kanssa. Tuloksia tukevat aiemmat vastaavasta aiheesta tehdyt tutkimukset. (Järvenpää, 2006.) Miesten näkökulmasta aiheita ei oltu juurikaan tutkittu aiemmin, mutta tutkimuksia oli tehty yleisestä sekä naisten näkökulmasta. Opinnäytetyön tuloksissa todettiin olevan yhteneväisyyksiä aiemmin tutkittuun tietoon, mutta myös pieniä eroja ilmeni. Kyseiset erot voivat johtua ajallisesta kontekstista tai siitä, ettei teoreettisen viitekehyksen tutkimuksia ollut tehty miesnäkökulmasta.

Siirrettävyydellä pyritään mittaamaan tuloksen toistumista tutkittaessa aiheita uudelleen tai vastaavissa tilanteissa (Järvenpää 2006). Tutkimuskonteksti, aineiston keruu sekä analyysi tulisi olla tarkoin kuvattu ja osallistujien valinnan ja taustojen tulisi olla selitetty (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2017, 197-198). Siirrettävyyttä olisi lisännyt se, että molemmat opinnäytetyön tekijät olisivat tehneet aineiston analysoinnin alusta loppuun, eli analyysi olisi toistettu kahteen kertaan. Aineisto oli kuitenkin liian laaja ja analysointi tehtiin jakaen se tekijöiden kesken puoliksi. Pienempi aineisto olisi mahdollistanut vielä tarkemman tulosten kuvaamisen. Opinnäytetyö pohjautuu yleiseltä keskustelupalstalta poimittuihin kommentteihin, jolloin vastaajien taustaa ei voitu tarkistaa ja vastausperiaatteita vahvistaa. Kommentointi tapahtui pääosin nimimerkin tai vierailijastatuksen turvin.

Aineistosta valittiin analyysiin oletetut miesten kommentit, mutta sadan prosentin varmuutta kommentoineiden sukupuolesta ei ole. Runsas aineisto kuitenkin lisää tulosten siirrettävyyttä.

Laadullisessa tutkimuksessa analyysin tekijänä toimii itse tutkija, jolloin tulee huomioida tutkijan persoonan ja ennakko-oletusten mahdolliset vaikutukset tulosten syntymiseen (Aira, 2005). Aineistomme uskotaan perustuvan miesten ajatuksiin, jolloin opinnäytetyön tekijöiden vastakkainen sukupuoli vähentää persoonan vaikutuksia ja ennakko-oletuksia aiheesta. Tutkimusaihe on ollut tutkimusprosessin ajan pinnalla mediassa, mikä tuo tietynlaisia ennakko-oletuksia mahdollisista tutkimuksen tuloksista. Ennakko-oletusten ei kuitenkaan annettu vaikuttaa tutkimuksen kulkuun tai tuloksiin. Analyysin jakaminen tekijöiden kesken on saattanut vaikuttaa aineistosta valikoituneisiin alkuperäisilmaisuihin. Mikäli analyysi tehtäisiin uudelleen, eivät ne välttämättä olisi täysin samat. Aineisto on kuitenkin niin iso, ettei tällä ole juurikaan vaikutusta tuloksiin.

Työn luotettavuus ja tulosten uskottavuus on myös riippuvainen siitä, onko tutkimus suoritettu hyvän tieteellisen käytännön mukaisesti (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012, 6). Esimerkiksi tiedonhankinta edellyttää asianmukaisia tietolähteitä ja oman alan tieteellisen kirjallisuuden käyttämistä (Vilkkä 2015). Työssä käytettiin monipuolisesti erilaisia lähteitä. Tavoitteena oli ajankohtaiset ja tieteelliset lähteet. Aiheen vähäisen tutkimustiedon vuoksi työssä on käytetty myös toissijaisia ja hieman toivottua vanhempia lähteitä. Hyvää tieteellistä käytäntöä on käsitelty laajemmin seuraavassa luvussa.

6.3 Eettisyys

Tutkimusetiikka eli käytännössä hyvän tieteellisen käytännön noudattaminen on tärkeä osa tutkimuksen tekemistä. Se kulkee mukana tutkimusprosessin ideointivaiheesta aina tutkimustulosten julkaisuun asti. (Vilkkä 2015, 26.) Ilman hyvän

tieteellisen käytännön noudattamista ei ole mahdollista tehdä eettisesti hyväksyttävää, luotettavaa ja uskottavaa tutkimusta (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012, 6).

Ennen tutkimuksen tekemistä tarvittavat tutkimusluvut tulee olla hankittuna (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012, 6). Tämän lisäksi osapuolten asemat, oikeudet, vastuut sekä velvollisuudet tulee olla määriteltynä (Vilkkä 2015, 30). Opinnäytetyön kirjoittaminen ja aineiston analyysi aloitettiin vasta, kun tutkimuslupa oli saatu. Työn sisällöstä sovittiin työelämäyhteyden kanssa. Opinnäytetyön aihe ja aineisto sekä analyysimenetelmä olivat valmiiksi määriteltynä.

Sosiaalisen median käyttö tutkimuksessa on yleistynyt nopeasti. Tutkimusaineistona voi olla valmiiksi tuotettua materiaalia, kuten blogikirjoituksia, kommentteja tai keskustelupalstan sisältöjä. Tutkijan on huomioitava aineistoihin liittyvät käyttöehdot ja tekijänoikeudelliset kysymykset. (Kosonen ym. 2018, 118.) Tässä työssä materiaalina oli Vauva.fi-keskustelu ”Suomen alhainen syntyvyys -miesnäkökulmaa kaivataan!”. Ennen opinnäytetyön tekemistä tutustuimme Vauva.fi-sivuston käyttöehtoihin ja pyysimme ylläpidolta luvan materiaalin käyttämiseen, sillä suostumusta ei ollut mahdollista hakea suoraan kommenttien kirjoittajilta.

Sosiaalisen median aineistoja hyödyntäessä tulee muistaa, että aineistoon liittyy väistämättä henkilötietoja. Monissa palveluissa profiili kytkeytyy suoraan oikeaan nimeen, joten tutkijan tulee olla tietoinen henkilötietojen käsittelyyn liittyvästä lainsäädännöstä ja ihmistutkimuksen eettisistä periaatteista. (Kosonen ym. 2018, 119.) Opinnäytetyön aineistona olleessa keskustelussa suurin osa oli kommentoinut vierailijastatuksella tai nimimerkillä, josta ei voinut päätellä henkilöllisyyttä. Osa oli kuitenkin kommentoinut myös oikealla henkilöllisyydellään. Aineisto on kaikille julkinen ja sen käyttämiseen saatiin lupa, mutta tästä huolimatta aineistoa käsiteltiin ilman tunnistetietoja.

Hyvä tieteellinen käytäntö ohjaa myös tiedonhankintaa, joka tulee perustaa oman alan tieteelliseen kirjallisuuteen ja muihin asianmukaisiin tietolähteisiin (Vilkkä 2015, 26). Opinnäytetyössä tiedonhakuun käytettiin sosiaali- ja terveysalan tietokantoja. Lähteinä käytettiin suomen- ja englanninkielisiä, pääosin alle kymmenen vuotta vanhoja lähteitä. Jokaisen lähteen luotettavuus arvioitiin ennen sen käyttämistä työssä. Pieni osa käytetyistä lähteistä oli toivottua vanhempia tai toissijaisia lähteitä, mikäli aiheesta ei ollut saatavilla toivottujen kriteerien mukaista lähdettä.

Lähteitä käyttäessään on tärkeää toimia vilpittömästi ja rehellisesti muita tutkijoita kohtaan. Tämä tarkoittaa, että toisen tutkijan työtä ja saavutuksia tulee kunnioittaa. Lähdeviitteet tulee merkitä tarkoin ja omat sekä toisten tutkijoiden tulokset esittää oikeassa valossa. (Vilkkä 2015, 27.) Opinnäytetyössä lähdeviitteet ovat merkitty asianmukaisesti, jonka lisäksi aikaisempia tutkimustuloksia on käsitelty teoreettisessa viitekehyksessä sekä tuloksia tarkasteltaessa. Eettisyyden lisäämiseksi työ on käytetty kokonaisuudessaan Urkund-ohjelmassa plagioinnin tarkistamiseksi.

Kaiken kaikkiaan tutkimus tulee olla alusta asti suunniteltu, toteutettu ja raportoitu laadukkaasti. Koko tutkimuksen ajan tulee noudattaa rehellisyyttä, huolellisuutta sekä tarkkuutta. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012, 6.) Tutkimussuunnitelman ja tutkimuksen tulee olla niin tarkkoja, täsmällisiä ja rehellisiä, että lukija pysyy ymmärtämään niiden sisällön ja tarkoituksen (Vilkkä 2015, 30). Tutkimussuunnitelmaan kirjattiin tarkasti, kuinka työ tulee etenemään ja mitkä ovat tutkimustehtävät. Tutkimusprosessin aikana suunnitelmaa muutettiin aineiston määräämänä jonkin verran. Koko tutkimuksen kulku kuitenkin raportoitiin tarkasti ja mahdolliset luotettavuutta heikentävät tekijät tuotiin ilmi.

Tutkimustulosten on oltava tieteellisen tutkimuksen vaatimusten mukaisia. Tutkimuksen tulisi tuottaa uutta tietoa tai tuoda ilmi, kuinka vanhaa tietoa voidaan uudella tavalla hyödyntää tai yhdistellä. (Vilkkä 2015, 26-27.) Työn alkuvaiheessa perehdyttiin aiheen aikaisempaan tutkimukseen, joka tuntui suurelta osin keskit-

tyvän naisten näkökulmaan. Asiaa oli tutkittu myös molempien sukupuolten näkökulmat huomioiden, mutta niitä ei oltu erikseen eroteltu. Paljon oli tutkittu lapsettomuuden vaikutuksia parisuhteeseen. Miesten näkökulmasta tutkimuksia oli tehty käsitellen tahatonta lapsettomuutta, mutta valitusta lapsettomuudesta ei löytynyt aikaisempaa tutkimusta. Täten opinnäytetyön tekeminen oli perusteltua.

6.4 Johtopäätökset ja jatkotutkimusaiheet

Opinnäytetyö toteutettiin laadullisena tutkimuksena, hyödyntäen aineistolähtöistä sisällönanalyysiä. Aineistona oli Vauva.fi ”Suomen alhainen syntyvyys miesnäkökulmaa kaivataan!” -keskustelu. Tutkimuksen tarkoituksena oli kartoittaa miesten näkemyksiä Suomen syntyvyyteen vaikuttavista tekijöistä. Tutkimuksen analyysistä nousi 13 aihetta päätuloksiksi; valittu lapsettomuus, ennakkoluulot ja velvollisuudet, arvot, kumppanin puute, naisten valta, elämänlaatu, työ, talous, ero, muutoksenpelko, yksilön huoli, maailma sekä yhteiskunta. Aiemmat aiheesta tehdyt tutkimukset tukevat opinnäytetyön tuloksia. Työn tulosten perusteella voidaan todeta, ettei Suomen alhaiseen syntyvyyteen ole miesten näkemysten mukaan yhtä tiettyä syytä, vaan ilmiöön vaikuttavat yksilöllisesti monet eri tekijät.

Tutkimuksen perusteella samaa aihetta voisi vielä tutkia luotettavammalla aineistonkeruumenetelmällä, kuten kyselyllä eri-ikäisille miehille. Tutkittavat voitaisiin valita satunnaisesti tai kyselyn voisi julkaista esimerkiksi Facebookin Miesten huone -ryhmässä. Aiheellista olisi tutkia myös miesten käsityksiä lisääntymisesteydestä tai naisessa raskauden aikana tapahtuvista muutoksista. Maapallon tilanteen ja ilmastonmuutoksen vaikutus on jatkuvasti pinnalla mediassa ja ihmiset ovat yhä kiinnostuneempia näistä aiheista. Tutkimus näiden aiheiden vaikutuksesta syntyvyyteen voisi olla ajankohtainen.

LÄHTEET

Aira, M. 2005. Laadullinen tutkimuksen arviointi. Duodecim. Lääketieteellinen aikakauslehti. 2005; 10; 1073-1077. Luettu 10.12.2019
<https://www.duodecimlehti.fi/lehti/2005/10/duo94977>

Andersson, G. 2000. The Impact of Labour-Force Participation on childbearing Behaviour: Pro-Cyclical Fertility in Sweden during the 1980s and the 1990s. European Journal of Population / Revue Européenne de Démographie, 16(4): 293–333. Luettu 19.2.2020. Vaatii käyttöoikeuden.
<https://libproxy.tuni.fi/login?url=https://search-proquest-com.libproxy.tuni.fi/docview/39030068?accountid=14242>

Basten, S., Miettinen, M. & Rotkirch, A. 2011. Gender equality and fertility intentions revisited: Evidence from Finland. Demographic Research, 24(20): 469–496. Luettu 19.2.2020. Vaatii käyttöoikeuden.
<http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&AuthType=cookie.ip.uid&db=sxi&AN=70348574&site=ehost-live&scope=site&auth-type=sso&custid=s4778523>

Blackstone, A. Stewart, M. 2016. “There’s More Thinking to Decide”: How the Childfree Decide Not to Parent. Luettu 21.11.2019. Vaatii käyttöoikeuden.
<https://libproxy.tuni.fi/login?url=https://search-proquest-com.libproxy.tuni.fi/docview/1799221833?accountid=14242>

Berg, V., Miettinen, A., Rotkirch, A. & Tammisalo, K. 2017. Miksi vanhemmuutta lykätään? Nuorten aikuisten näkemyksiä lastensaannista. Perhebarometri. Väestöliitto.

Berninger, I. Weiß, B. & Wagner, M. 2011. On the links between employment, partnership quality, and the desire to have a first child: The case of West Germany. Demographic Research, 24: 579–610. Luettu 19.2.2020. Vaatii käyttöoikeuden.
<https://www.demographic-research.org/special/12/>

Elo, S., Kanste, O., Kyngäs, H., Käärinen, M. & Pölkki, T. 2011. Sisällönanalyysi suomalaisessa hoitotieteellisessä tutkimuksessa. Hoitotiede. 2011;vol23; no 2;s 139-140

Elo, S. & Kyngäs, H. 2008. The qualitative content analysis process. Journal of Advanced Nursing 62(1), 109–110. Vaatii käyttöoikeuden.
<https://www.sciencedirect-com.libproxy.tuni.fi/science/article/pii/S0260691703001515?via%3Dihub>

Fisher, J. Baker, G. & Hammarberg, K. 2010. Long-term health, well-being, life satisfaction, and attitudes toward parenthood in men diagnosed as infertile: challenges to gender stereotypes and implications for practice. *Fertility and Sterility* Vol. 94, No. 2: 574–580. Luettu 21.11.2019.

<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/19342027>

Graneheim, U.H. & Lundman, B. 2004. Qualitative content analysis in nursing research: concepts, procedures and measures to achieve trustworthiness. *Nurse education Today*. 24: 108. Vaatii käyttöoikeuden.

<https://onlinelibrary-wiley-com.libproxy.tuni.fi/doi/epdf/10.1111/j.1365-2648.2007.04569.x>

Hirvonen, E.& Pajari, P. 2011. HUOMIO MIEHIIN. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö.

Järvenpää, E. 2006. Laadullinen tutkimus. Helsingin Teknillinen korkeakoulu. Tuotantotalouden osasto. Soberlt jatko-opintoseminaari. Jyväskylän yliopisto. 2010. Tutkimuksen toteuttaminen. Viitattu 9.12.2019

<https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/tutkimusprosessi/tutkimuksen-toteuttaminen#tutkimustulosten-luotettavuus>

Kankkunen, P. Vehviläinen- Julkunen, K. 2017. Tutkimus hoitotieteessä. Helsinki: Sanoma Pro Oy. 65-67, 113, 117,197-198,221.

Kaukoranta, S. & Suikkari, A-M. 2012. Miehestä johtuva tahaton lapsettomuus. Suomen lääkirilehti. Luettu 21.11.2019. Vaatii käyttöoikeuden.

<https://www-laakarilehti-fi.libproxy.tuni.fi/pdf/2012/SLL262012-2065.pdf>

Kontula, O. 2018. Perhebarometri: 2020-luvun perhepolitiikkaa. Väestöliitto. https://www.vaestoliitto.fi/tieto_ja_tutkimus/vaestontutkimuslaitos/julkaisut/perhebarometri/

Kosonen, M., Laaksonen S-M., Rydenfelt, H.& Terkamo-Moisio, A. 2018. Sosiaalinen media ja tutkijan etiikka, 118-119. Luettu 10.12.2019. https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/234145/69924_Artikkelin_teksti_88977_1_10_20180321.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Lainiala, L. 2012. Toiveesta toteutukseen. Suomalaisten lastenhankintaa selittäviä tekijöitä. Väestöntutkimuslaitos.

Kela. n.d. Lapsiperheet. Luettu 20.10.2019

<https://www.kela.fi/lapsiperheet>

Mehiläinen. 2019. Miehen lapsettomuus. Luettu 21.11.2019.

https://felicitas.mehilainen.fi/lapsettomuus/tietoa-lapsettomuudesta/miehen-hedelmattomyys/?gclid=EAlaIQobChMIucjhwblL5Al-ViOmaCh3i2qolEAAYASAAEqIPSvD_BwE

Miettinen, A. 2015. Miksi syntyvyys laskee? Suomalaisten lastensaantiin liittyviä toiveita ja odotuksia. Perhebarometri. Väestöliitto.

Mynarska, M. Rytel, J. 2018. From motives through desires to intentions: investigating the reproductive choices of childless men and women in Poland. Luettu 21.11.2019. Vaatii käyttöoikeuden.

<https://search-proquest-com.libproxy.tuni.fi/socialsciencepremium/docview/2030158521/53C15B2B931449ACPQ/1?accountid=14242>

Peterson, H. Egwall, K. 2016. Missing Out on the Parenthood Bonus? Voluntarily Childless in a “Child-friendly” Society. Luettu 21.11.2019. Vaatii käyttöoikeuden.

<https://search-proquest-com.libproxy.tuni.fi/socscijournals/docview/1834226756/5EEA20D8D9354816PQ/1?accountid=14242>

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006. Aineisto ja teorialähtöisyys. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto.

https://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L2_3_2_3.html

Saaranen-Kauppinen, A. Puusniekka, A. 2006. Sisällönanalyysi. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto.

https://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L7_3_2.html

Schick, M. Rösner, S. Toth, B. Strowitzki, T. Wischmann, T. 2016. Exploring involuntary childlessness in men – a qualitative study assessing quality of life, role aspects and control beliefs in men’s perception of the fertility treatment process. Luettu 21.11.2019. Vaatii käyttöoikeuden.

<http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&AuthType=cookie,ip,uid&db=ccm&AN=104825633&site=ehost-live&scope=site&auth-type=sso&custid=s4778523>

Sosiaali- ja terveysministeriö. 2013. Lapsi- ja perhepolitiikka Suomessa. Helsinki. Sosiaali- ja terveysministeriön esitteitä 9.

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/69914/URN_ISBN_978-952-00-3374-3.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Spende, Z. & Kapitany, B. 2009. How are time-dependent childbearing intentions realized? Realization, postponement, abandonment, bringing forward. European Journal of Population, 25(4): 503–523. Luettu 19.2.2020. Vaatii käyttöoikeuden.

<http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&AuthType=cookie,ip,uid&db=sxi&AN=45707732&site=ehost-live&scope=site&auth-type=sso&custid=s4778523>

Terveyskylä. 2018. Miehen hedelmättömyys. Luettu 21.11.2019.

<https://www.terveyskyla.fi/miestalo/hormonit-ja-hedelm%C3%A4llisyys/miehen-hedelm%C3%A4tt%C3%B6myys>

Tervonen, E. 2014. Hedelmättömyydellä on suurempi vaikutus naisen kuin miehen elämänlaatuun. Duodecim. Luettu 21.11.2019.

<https://www.duodecimlehti.fi/duo11439>

Terämä, E.2010. Regional demographic differences: The Effect of Laestadians. Finnish Yearbook of Population Research 2010: 123–140. Luettu 19.2.2020.
<https://journal.fi/fypr/article/view/45057>

Thompson, R. Lee, C. 2011. Fertile imaginations: young men's reproductive attitudes and preferences. Luettu 21.11.2019.
<http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&AuthType=cookie,ip,uid&db=ccm&AN=104825633&site=ehost-live&scope=site&auth-type=sso&custid=s4778523>

Tiitinen, A. Lapsettomuus. 2019. Duodecim. Luettu 21.11.2019.
https://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_artikkeli=dlk00151

Tilastokeskus. 2019. Syntyvyyden jyrkkä aleneminen jatkui.
http://www.stat.fi/til/synt/2018/synt_2018_2019-04-26_tie_001_fi.html

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Kustannusosakeyhtiö Tammi, 62,74-75, 78, 91-94,18-19.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö Suomessa ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa, 6 Luettu 10.12.2019.
https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf

Vilka, H. 2015. Tutki ja kehitä. Jyväskylä: PS-kustannus, 26-27, 94,97-99,108,125.

Viva. n.d. Tietoa Viva -hankkeesta. Luettu 17.2.2020.
<http://viva.tamk.fi/2020/01/05/hanke/>

Väestöliitto. 2016. Vapaaehtoinen lapsettomuus lisääntyy Suomessa. Luettu 21.11.2019.
https://www.vaestoliitto.fi/tieto_ja_tutkimus/vaestontutkimuslaitos/?x27363=5247210

Väestöliitto. 2018. Touko 2018 tietovuoto. Luettu 5.10.2019
https://www.vaestoliitto.fi/tieto_ja_tutkimus/vaestontutkimuslaitos/tietovuoto/touko-2018-tietovuoto/

Väestöliitto. 2019. Syntyneiden määrä. Luettu 17.2.2020
https://www.vaestoliitto.fi/tieto_ja_tutkimus/vaestontutkimuslaitos/tilastoja/syntyvyys/syntyneiden-maara/

Waren, W. & Pals, H. 2013. Comparing characteristics of voluntarily childless men and women. Luettu 21.11.2019. Vaatii käyttöoikeuden.
<https://search-proquest-com.libproxy.tuni.fi/socscijournals/docview/1366512590/2C12E364BD304606PQ/1?accountid=14242>

Wischmann, T. Thorn, P. 2013. (Male) infertility: what does it mean to men? New evidence from quantitative and qualitative studies. Luettu 21.11.2019.
[https://www.rbmojournal.com/article/S1472-6483\(13\)00346-5/pdf](https://www.rbmojournal.com/article/S1472-6483(13)00346-5/pdf)

LIITTEET

Liite 1. Kirjallisuuskatsauksen tutkimusartikkeleiden yhteenveto

Tekijä (t), lähde ja maa	Tutkimuksen tarkoitus	Aineisto / Otos	Menetelmä	Päätulokset
Andersson, G. 2000. The Impact of Labour-Force Participation on childbearing Behaviour: Pro-Cyclical Fertility in Sweden during the 1980s and the 1990s. European Journal of Population / Revue Européenne de Démographie, 16(4): 293–333. Luettu 17.2.2020 https://lib-proxy.tuni.fi/login?url=https://search-proquest-com.lib-proxy.tuni.fi/docview/39030068?accountid=14242 Ruotsi	Tutkia työllisyys muutosten vaikutusta hedelmällisyyden kehitykseen Ruotsissa.	Ruotsin naisten rekisteritiedot	Laadullinen, Aineistoanalyysi	Naisten ansiota-seella positiivisia vaikutuksia hedelmällisyyteen.
Basten, S., Miettinen, M.& Rotkirch, A. 2011. Gender equality and fertility intentions revisited: Evidence from Finland. Demographic Research, 24(20): 469–496. Luettu 17.2.2020 http://search.ebsco-host.com/login.aspx?direct=true&AuthType=cookie,ip,uid&db=sxi&AN=70348574&site=ehost-live&scope=site&authtype=sso&custid=s4778523 Suomi	Kuinka sukupuoli-rooliasenteet liittyvät lapsenhoito-aikomuksiin perhe-elämän alkaessa, aikomuksiin saada useita (3 tai enemmän) lapsia ja korkean henkilökohtaisen hedelmällisyyden ihanteisiin.	Naiset ja miehet (25-39v), joilla on alle kaksi lasta, kysely	Analysointi likertin asteikon avulla	Miehillä perinteiset sekä tasa-arvoiset asenteet nostavat miesten odotettua hedelmällisyyttä verrattuna miehiin, joilla keskimääräinen sukupuolinen asenne ja, jotka itsenäisissä perhearvoissa. Naisilla pienempi ja epäselvempi vaikutus.

Berg, V., Miettinen, A., Rotkirch, A. & Tammissalo, K. 2017. Miksi vanhemmuutta lykätään? Nuorten aikuisten näkemyksiä lastensaannista. Perhebarometri. Väestöliitto. Suomi.	Mitkä tekijät ovat lastensaannin lykkäämisen taustalla. Erityisenä mielenkiinnon kohteena ovat koulutustasojen ja sosiaaliluokkien väliset erot sekä naisten ja miesten näkemysten mahdolliset erot.	3 eri aineistoa. Haastatte- luja nuorilta aikuisilta, kyse- lyaineisto ja rekis- teritietoa.	Laadulli- nen, Ai- neisto analyysi	Viime vuosien syntyvyyden lasku vastaa myös suoma- laisten toiveita. Moni suomalai- nen onnistuu myös saamaan lapsensa toivo- massaansa iässä. Mutta korkeasti koulutettujen oman vanhem- muuden ajoitus ei vastaa sen ryhmän omia ihanteita, vaikka ihanteet ovat tässäkin ryh- mässä nous- seet.
Berninger, I. Weiß, B. & Wag- ner, M.2011. On the links be- tween emplo-yment, partnership quality, and the desire to have a first child: The case of West Germany. Demographic Rese- arch, 24: 579–610. Luettu 17.2.2020. https://www.demo- graphic-research.org/special/12/ Saksa	Tutkia epävarman työn vaikutuksia aikomukseen saada ensimmäi- nen lapsi.	Osa Sak- san suku- polvi- ja sukupuoli- tutkimuk- sesta 2005	Laadulli- nen, Ai- neisto analyysi	Miehillä havaittu tulojen välittö- män vaikutuk- sen ja työturval- lisuuteen liitty- vän epäsuoran vaikutuksen he- delmällisyyttä koskeviin aiko- muksiin. Naisilla välitön vaikutus epävarmalla työllä, epäsuoria vaikutuksia hei- kosti eikä pys- tytty havaitse- maan.
Blackstone, A. Stewart, M. 2016. “There’s More Thinking to De- cide”: How the Childfree Decide Not to Parent. Luettu 21.11.2019. https://journals-sagepub- com.libproxy.tuni.fi/doi/pdf/10.11 77/1066480716648676	Selvittää miten päätös olla teke- mättä lapsia teh- dään	21 naista ja 10 miestä, haastat- telu	Laadulli- nen tutki- mus, ai- neistoana- lyysi	Haastatteluista nousi kaksi pää- teemaa: päätös olla hankkimatta lapsia on tietoi- nen päätös ja päätös tehdään harkitusti.

Fisher, J. Baker, G. & Hammarberg, K. 2010. Long-term health, well-being, life satisfaction, and attitudes toward parenthood in men diagnosed as infertile: challenges to gender stereotypes and implications for practice. <i>Fertility and Sterility</i> Vol. 94, No. 2: 574–580. Luettu 21.11.2019. https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/19342027 , Australia	Tarkastella hedelmättömyyksiä diagnosoiden asenteita vanhemmuuteen, pitkäaikaiseen elämäntyytyväisyyteen sekä terveyteen ja hyvinvointiin.	276 lisääntymiskyvyttömyyksiä vuosina 2001-2002 diagnosoidun miehen (diagnosoidusta 5v), strukturoitu kysely	Poikkeusleikkaus-tutkimus	-41% tutkittavista suoritti tutkimuksen loppuun, joista 96% oli käynyt hedelmättömyyshoitoissa ja 87% tullut isäksi. -vain 10% ajatteli, että isyyden varmistama hedelmällisyys kertoi maskuliinisuudesta -84% halusi vanhemmuutta yhtä paljon, kuin kumppaninsakin -miehillä, jotka eivät tulleet isäksi oli hieman heikompi mielenterveys
Kaukoranta, S. Suikkari, A-M. 2012. Miehestä johtuva tahaton lapsettomuus. <i>Suomen lääkäri-lehti</i>. Luettu 21.11.2019. https://www-laakarilehti-fi.libproxy.tuni.fi/pdf/2012/SLL262012-2065.pdf Suomi	selvittää miehestä johtuvan tahattoman lapsettomuuden syitä ja hoitovaihtoehtoja sekä hoidon toteuttamista	32 eri tieteilijän lähdettä	Kirjallisuuskatsaus	-miehestä johtuvalle hedelmättömyydelle useita erilaisia syitä -huolellinen tutkimus tärkeää, syy jää usein selvittämättä -useimpien hedelmöityshoidot, joita ennen annettava riittävästi tietoa myös riskeistä ja vaikutuksista lapseen

Miettinen, A. 2015. Miksi syntyvyys laskee? Suomalaisten lastensaantiin liittyviä toiveita ja odotuksia. Perhebarometri. Väestöliitto. Suomi	Selvittää mihin suuntaan suomalaisten lapsilukuihanteet ovat kehittyneet ja mitkä tekijät vaikuttavat siihen, että lapsenhankintaa halutaan siirtää. Myös laman vaikutuksia asiaan selvitettiin sekä tutkittiin, olisivatko suomalaiset valmiita hankkimaan enemmän lapsia, jos perheiden etuuksia kehitettäisiin	20–50-vuotiaat-Manner-Suomessa asuvat miehet ja naiset, joilla max. 3 lasta, kysely	Laadullinen, Aineisto analyysi	Suomalaisten käsitykset yhteiskunnan lapsiperheille tarjoaman tuen tasosta eivät ole kovin myönteisiä. Lähes 60 prosenttia lapsiperheiden vanhemmista piti tukiä joko melko tai hyvin huonoina – joka viides jopa erittäin huonoina. Tyytymättömimpiä tuen tasoon olivat varsinkin pieni- ja keskituloiset perheet ja työttömät vastaajat. Eniten perhe-etuudet näyttivät vaikuttavan yhden lapsen perheisiin.
---	--	--	---------------------------------------	---

Mynarska, M. Rytel, J. 2018. From motives through desires to intentions: investigating the reproductive choices of childless me and women in Poland. Luettu 21.11.2019. https://search-proquest-com.libproxy.tuni.fi/socialsciencespremiu/docview/2030158521/53C15B2B931449ACPO/1?ac-countid=14242, Englanti	Tutkia naisten ja miesten lisääntymisvalintoja, teoreettisen mallin testaaminen.	314 lapsetonta puolalaista 30-39 vuotiasta miestä ja naista, kysely	Määrällinen tutkimus, analyysiin käytettiin CFA-analyysia ja SEM-analyysia	-positiivisesti ja negatiivisesti lasten hankinnan motivaatioon vaikuttavat tekijät riippumattomia toisistaan -toiveet ja aikomukset lasten hankkimisesta korreloivat positiivisesti positiivisten motiivien kanssa ja negatiivisesti negatiivisten kanssa -korrelaatio oli vahvempi motiivien ja toiveiden välillä, kuin motiivien ja aikomusten välillä
Peterson, H. Egwall, K. 2016. Missing out on the Parenthood Bonus? Voluntarily Childless in a "Child-friendly" Society. Luettu 21.11.2019. https://search-proquest-com.libproxy.tuni.fi/socscijournals/docview/1834226756/5EEA20D8D9354816PQ/1?ac-countid=14242 Alankomaat, Yhdysvallat	Selvittää, miltä vapaaehtoisesti lapsettomien tuntuu elää lapsiystävällisessä yhteiskunnassa.	36 lapsetonta miestä ja naista, haastattelu	Laadullinen, aineistoanalyysi	Tutkittavat eivät vastustaneet ns. lapsiystävällistä yhteiskuntaa. He kuitenkin puolustivat itseään syytöksiä vapaamatkustajuudesta vastaan, koska maksavat korkeita veroja.

Schick, M. Rösner, S.Toth, B. Strowitzki, T. Wischmann, T. 2016. Exploring involuntary childlessness in men – a qualitative study assessing quality of life, role aspects and control beliefs in men’s perception of the fertility treatment process. Luettu 21.11.2019. http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&AuthType=cookie,ip,uid&db=ccm&AN=115010764&site=ehost-live&scope=site&auth-type=sso&custid=s4778523, Saksa	Tutkia miesten kokemuksia hedelmättömyyden diagnosoimisesta ja hoidosta sekä sen vaikutuksia roolikäsitteisiin, vallitseviin uskomuksiin ja elämänlaatuun ja parantaa miesten neuvontaa	13 29-50 vuotiasta miestä, hedelmättömyysdiagnoosista oli 1-11.5 vuotta ja hoitojen kesto max. 3 vuotta, kaikki olivat vakiintuneessa parisuhteessa	Laadullinen, aineistoanalyysi	Miehet korostivat hedelmättömyysoitoihin osallistumisen harvoja mahdollisuuksia, ohjauksen puutetta ja sosiaalisen tuen epävarmuutta. Kokeemukset erosivat eniten hedelmättömyyden syyn suhteen. Tahaton lapsettomuus oli hankalaa kaikille miehille. Tutkitavat toivat esiin suuria eroja hedelmättömyysoitoihin sopeutumisessa.
Spende, Z. & Kapitany, B. 2009. How are time-dependent childbearing intentions realized? Realization, postponement, abandonment, bringing forward. European Journal of Population, 25(4): 503–523. Luettu 17.2.2020 http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&AuthType=cookie,ip,uid&db=sxi&AN=45707732&site=ehost-live&scope=site&auth-type=sso&custid=s4778523 Unkari	Tunnistaa tekijöitä, jotka helpottavat tai estävät hedelmällisyys-suunnitelmien toteutumista.	Unkarin pitkäaikaisutkimuksen ensimmäiset kaksi aaltoa, (kysely).	Laadullinen, aineistoanalyysi	lällä, parilla, parisuhteella on merkittävä rooli hedelmällisyys-suunnitelmien toteutumisessa. Merkittävä vaikutus myös työtilanteella, uskonnolla sekä yleisellä elämäntyytyväisyydellä.

Tervonen, E. 2014. Hedelmätömyydellä on suurempi vaikutus naisen kuin miehen elämänlaatuun. Duodecim. Luettu 21.11.2019. https://www.duodecim-lehti.fi/duo11439 Suomi	Selvittää edelmöityshoitoihin tulevien parien elämänlaatua	7 paria, jotka olivat hedelmöityshoitojen suunnittelukäynnille tullessaan vastanneet Ferti-QoL-kyselyyn OYS:n lisäntymislääketieteen poliklinikassa 1.8.2011-1.3.2012 välisenä aikana. Kysely	Määrällinen, analysointi Pearsonin korrelaatiokertoimen avulla	Miehillä elämänlaadun heikkeneminen naisiin verrattuna oli vähäisempää tunne-elämän, mielen ja kehon sekä sosiaalisen elämän osa-alueilla. Parisuhteen osa-alueella eroa ei havaittu. Naisen pieni pistemäärä tunne-elämän osa-alueella ennusti alhaisia pistemääriä myös muilla elämän osa-alueilla. Nämä naiset saattavat olla suurimassa riskissä lapsettomuushoitojen aiheuttamiin tunneperäisiin ongelmiin.
Terämä, E.2010. Regional demographic differences: The Effect of Laestadians. Finnish Yearbook of Population Research 2010: 123–140. https://journal.fi/fypr/article/view/45057 Suomi.	Tarkoituksena korostaa sijainnin ja uskonnollisuuden, eikä pelkästään uskonnollisen kuuluvuuden sisällyttämisen merkitystä hedelmällisyyskäyttäytymisessä.	Lestadioseurakuntien jäsenluettelo vuodelta 2008 sekä useat tietolähteet	Kuvaileva tilasto	Osoittanut vahvan yhteyden konservatiivisten lestadiolaisten, hedelmällisyyden ja perheen koon välillä. Yhteisön maantieteellinen läheisyys saattaa korostaa yksilön taipumusta noudattaa yhteisön antamia normeja ja suosituksia.

Thompson, R. Lee, C. 2011. Fertile imaginations: young men's reproductive attitudes and preferences. Luettu 21.11.2019. http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&Auth-Type=cookie,ip,uid&db=ccm&AN=104825633&site=ehost-live&scope=site&auth-type=sso&custid=s4778523 Australia	Selvittää nuorten miesten asenteita lisääntymistä kohtaan.	399 lapsetonta 18-25 vuotiasta sinkkumiestä, kysely	Kyselyn analysointi sekä määrällisillä, että laadullisilla menetelmillä	96% halusi lapsia ja koki isyyttä puoltavat tekijät merkittävämmiksi kuin vanhemmuutta vastaan olevat tekijät (4% ei halunnut, koki nämä tekijät samanarvoisiksi)
Waren, W. Pals, Heili. 2013. Comparing characteristics of voluntarily childless men and women. Luettu 21.11.2019. https://search-proquest-com.libproxy.tuni.fi/socscijournals/docview/1366512590/2C12E364BD304606PQ/1?accountid=14242 Alankomaat	Selvittää pätevätkö naisten selitykset valitusta lapsettomuudesta myös miehiin.	7,643 naista ja 4,289 miestä, jotka 21-44v	Yhdysvaltalaisen kansallisen tutkimuksen tulosten vertaaminen lapsettomien miesten, muiden miesten ja lapsettomien naisten välillä	Väestörakenteseen ja sosiaaliin puoleen liittyvät syyt yhteneviä miehillä ja naisilla. Perinteisiin sukupuoli-rooleihin uskomisen vähentää vapaaehtoisen lapsettomuuden todennäköisyyttä. Miehillä talousasiat ei niin suuressa roolissa. Naisilla koulutus vapaaehtoista lapsettomuutta lisäävä tekijä, miehillä ei tällä tekijällä vaikutusta.

Wischmann, T. Thorn, P. 2013. (Male) infertility: what does it mean to men? New evidence from quantitative and qualitative studies. Luettu 21.11.2019. https://www.rbmojournal.com/article/S1472-6483(13)00346-5/pdf , Saksa	Selvittää, kärsivätkö miehet psykologisesti vähemmän hedelmättömyydestä kuin naispuoliset kumppaninsa, mitkä ovat hedelmättömyyden pitkäaikaiset psykologiset vaikutukset miesten elämänlaatuun ja onko miesten hedelmättömyys edelleen leimavaa	Haku Web of Science tietokannasta hakulauseella [Topic = (infertil*) and Topic = (psychol*) and Topic = (impact) and Topic = (men), aikarajaus 2000–2012, mutta osa valituista tutkimuksista oli myös vanhempia	Kirjallisuuskatsaus	Hedelmättömyyden henkiset vaikutukset vaikuttavat olevan vähäisempiä miehillä, kuin naisilla. Toisaalta erot vähäisiä, varsinkin miehestä itsestään johtuva hedelmättömyys aiheuttaa yhtä paljon kärsimystä. Miehen lisääntymiskyvyttömyys edelleen tabu, eivät koe hyväksyttäväksi ilmaista.
--	---	--	----------------------------	--

Liite 2. Esimerkki aineiston analyysistä

1(5)

Pelkistys	Alaluokka	Yläluokka	Pääluokka
En tykkää vauvoista Miehiä ei vauvat kiinnosta Ei kiinnostusta olla tekemisissä lasten kanssa.	Ei pidä lapsista	Isyys ei ajankoh- taista tai kiinnos- tavaa	Valittu lapset- tomuus
Isyys ei kiinnostanut, lapsi- perhe-elämää ei halua ko- keilla. lapsia ei tosiaan ha- luta Lasten saaminen ja isäksi tu- leminen jo ajatuksenakin yhtä outoa ja kaukaista kuin matka toiseen galaksiin.	Isyys ei kiinnosta		
Miesten maailmassa tuntei- den sijaan vaikuttaa käytän- nön seikat mm. taloudelli- nen tilanne ja varmuus tule- vasta Normaalijärkinen mies pun- taroi huolehtiiko vain itses- tään vai pyörittäkö kiireistä arkea lasten kanssa	Miehet ajattelevat järjellä	Miesten kokema lasten hankinnan järjettömyys	
Miehet ovat egosentrisem- piä. Mies ei koe hyötyvänsä lapsesta, elämä muuttuu huonommaksi. Nykyään ei tarvita esim. ti- lan jatkajaa tai työvoimaa pellolle	Lapsista ei hyötyä ny- kypäivänä		
Ei hoivaviettiä Miehille ei tule samanlaista tarvetta lisääntyä kuin nai- sille(keskimäärin)	Miehillä ei hoivaviet- tiä	Tyytyväisyys elä- mään ilman lap- sia	
Tyytyväinen elämääni nykyi- sen naiseni kanssa en kaipaa mitään muutosta Mielestäni pärjäisimme pa- remmin ilman lapsia	Tyytyväinen parisuh- teeseen ilman lapsia		

Pelkistys	Alaluokka	Yläluokka	Pääluokka
Kumppanin puute, pitkittynyt sinkkuus. Sopivaa naista ei ole löytynyt En löytänyt kumppania En saa naista, joten en saa lapsiakaan	Kumppanin puute	Haasteet sopivan-kumppanin löytämisessä	Kumppanin puute
Ihmiset eivät enää kohtaa aidosti toisiaan. Miehet eikä naiset halua lapsia ja harvat, jotka haluavat ei kohtaa Kouluttautuneet naiset ei valitse itseään vähemmän koulutettua/vähemmän tienavaa miestä	Haasteen sopivan kumppanin löytämisessä		
En ole seurustellut sellaisen naisen kanssa, jonka haluaisin lasteni äidiksi Ei löydy sitä naista, jonka kanssa perheen perustamiseen ryhtyä 20-30v nykynaiset ei äitianeista	Ei sopivaa naista perheenperustamiseen	Ei sopivaa kumppania perheen perustamiseen	
Todella vaikeaa löytää fiksua, henkisesti/emotionaalisesti tasapainoista ja hauskaa naista, joka olisi sinkku ja haluaisi lapsia Koulutettujen naisten keskuudesta en ole törmännyt vielä kehenkään, joka haluaisi lapsia tulevaisuudessa ja olisi sinkku	Ei ole löytynyt naista, joka täyttäisi omat vaatimukset		

Pelkistys	Alaluokka	Yläluokka	Pääluokka
Elämässä jää todella monista asioista paitsi. En halua itse kärsiä tai luopua mukavuuksista ja omasta ajasta. Elämäni vapaata, yksinkertaista, spontaania ja nautinnollista. Lapsen hankkiminen sotisi kaikkia näitä vastaan.	Vapaa-ajan menettäminen	Vapaa-ajanmenetys	Elämänlaatu
Lapset pilaavat elämän peruuttamattomasti Lapsista vain harmia, estävät kunnollisen elämän elämisen	Lapset pilaavat elämän	Individualismi	
Keskitytään mukavuudenhaluisesti itse Elämä pelkkää elämysmatkailua ja itsensä etsimistä Elämä muuttunut rauhallisesta elelystä hektiseksi touhuamiseksi	Elämän laadun tavoittelu		

4(5)

Pelkistys	Alaluokka	Yläluokka	Pääluokka
Menee kauheasti rahaa Elinikäinen investointi Tulee kalliiksi, mutta palkka sama kuin lapsettomanakin. Rahaa jää elämiseen ja nauttimiseen.	Lasten tekeminen tulee kalliiksi	Vakaan taloustilanteen tavoittelu	Talous
Vasta kun kummallakin rahaa tarpeeksi ja tulot tarpeeksi isot voi lasta harkita Haluan lapsia opiskelujen jälkeen, kun taloudellinen tilanne on vakaa	Talous ja raha-asiat ol-tava kunnossa		
Miehen pitää olla tosi hyvillä ansiotuloilla, että pystyy yksin elättämään perheen Oletetaan huolehtivan perheen elatuksesta, mutta töissä viettämään aikaan vii-tataan lepona	Miehellä taloudellinen vastuu	Perheen elättäminen	
Kaupungistuminen, ahtaat ja kalliit asunnot Pääkaupunkiseudulla perheen elättäminen kallista	Kalliit asumiskulut		

5(5)

Pelkistys	Alaluokka	Yläluokka	Pääluokka
Kun seuraa miten yhteiskunta suhtautuu lapsiperheisiin, niin kuka lapsia haluaisi tehdä Verotuksen muuttaminen kannustamaan lapsentekoon. Lapsien kasvatusta ja koulu kriteerissä	Yhteiskunnallisen tuen puute	Yhteiskunnan tilanne ja tulevaisuus	Yhteiskunta
Suomen tilanne ja tulevaisuus näyttää huonolta En tee lapsia, koska Suomen ja Euroopan tulevaisuus 20 v päästä näyttää karmailulta.	Epävarmuus lasten tulevaisuudesta		
Nuoruutta eletään pidempään, vaikka biologia ei ole muuttunut Miehet eivät enää halua sitoutua lapsiin ja perheeseen ollessaan vielä parhaassa iässä. Moni vaurastuu niin hitaasti tai opiskelee lähes kolmekymppiseksi, paras aika menee ohi	Pitkittynyt nuoruus	Elämän vakiintuminen siirtynyt myöhemmäksi	

